Nr. 109 (15.188). Lwów, niedziela 14. maja 1939. Rok LX.
Львів, неділя 14. травня 1939. Рік LX.
Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ДІЛО

Виходить щодня вранці. Видання: А. Б.

DIŁO
Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10. II. пов.
Телефон Редакції 248-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Леґіов Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. п.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-НИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Шведський премієр виправдує скандинавську невтральність.

СТОКГОЛЬМ, ПАТ. Шведський премієр Гансон виголосив на зборах шведської ліги протилетунської оборони політичну промову, в якій заявив, що Швеція нікому не загрожує, та із задоволенням приймає до відома заяву інших, що не думають нарушувати миру, волі й незалежности скандинавських держав. Шведську підготову в багатьох ділянках оправдував премієр тим, що Швеція хоче триматися на боці від всіх майбутніх конфліктів.

„Підставою нашої політики — говорив він — є невтральність, що зовсім не означає ізоляції та байдужности супроти подій, які відбуваються у світі. Ми хочемо зробити все, що в нашій силі, щоб скріпити взаємне порозуміння між народами, але противимося, щоб нас втягати в комбінації великих держав, що могло би заквестіонувати щирість нашої рішучої постанови вдержати повну свободу у власному гуртку. Сподіємося, що наші бажання, щоб нас залишити в спокою, сповняться. Ми не почуваємося загрожені, але сказати, що почуваємося безпечні — це теж минялося би із правдою і якщо розбурхається божевілля війни, ніхто не може передбачити, що станеться. Тому малі, мирно наставлені народи мусять бути приготовані на найгірше. Ми поробили поважні запаси найконечніших до прохарчування нашого народу артикулів та для піддержання нашого промислу підчас бльокади. Засаднича ціль наших наскрізь військових розпорядків має забезпечити пошанування нашої невтральности. Крім тієї підготови, орґанізуємо теж перш усього протилетунську оборону. Спонукує нас до того свідомість жахливої можливости. На випадок тої можливости наш нарід мусить витворити успішну оборону проти налетів із повітря".

ТОМУ ШВЕЦІЯ ДАЛІ ЗБРОЇТЬСЯ...

СТОКГОЛЬМ, ПАТ. Шведські військові чинники виступили із пропозицією призначити нових 5.650.000 корон на закуп артилерійського матеріялу, збільшення скількости скорострілів та на поробленя запасів матеріялового постачання для резервістів.

Сильне напруження в Данціґу.

Данціґський сенат заборонив відбути жалібне свято в память марш. Пілсудського. — Польський протест. Вибиття шиб у книгарні „Руху".

ДАНЦІҐ, ПАТ. 12. ц. м. в год. 11.30 сенат повідомив ґенеральний комісаріят, що він не погоджується на уладження сьогоднішнього жалібного свята, що його заповіджено на год. 20.30 на стадіоні Польської Спортової Ради у Вжещу. Сенат заявив, що якби не зважаючи на заборону свято таки відбулося, то сенат не міг би взяти на себе відповідальности за спокій і безпеку польського населення.

Польський ґенеральний комісаріят зложив енергійний протест у сенаті Вільного Міста проти рішення данціґської влади, яке не дає змоги польському населенню Данціґа уладити жалібне свято в роковини смерти маршала Пілсудського.

ДАНЦІҐ, ПАТ. В ночі з 11 на 12 ц. м. коло год. 2. вибили невідомі справники виставові шиби у книгарні „Руху" при Кашубськім ринку. Матеріяльні страти є коло 3.000 зол.

Французький уряд дістав заяву довіря

ПАРИЖ, 12. 5. ПАТ. На сьогоднішньому засіданні палати послів, після дискусії над вчорашньою заявою премієра Даляліє, палата ухвалила урядові довіря 375 голосами проти 230.

Мін. Ґебельс про взаємини з Польщею.

БЕРЛІН, 12. 5. На шпальтах сьогоднішнього „Фелькішер Беобахтер" міністр пропаґанди д-р Ґебельс помістив статтю знову присвячену польсько-німецьким взаєминам. Мін. Ґебельс полемізує з думками деяких польських часописів і критикує протинімецькі виступи польської преси. Мін. Ґебельс стверджує, що становище, яке він зайняв у статті „Кво вадіс Польонія", поміщеній у „Ф. Б." не знайшло в Польщі зрозуміння, бо його становище оцінити як слабість.

Д-р Ґебельс заявив далі, що хіба не зрадить ніякої тайни, коли скаже, що теперішньої атмосфери між Берліном і Варшавою в ніякому випадку не можна вважати доброю. Ствердивши далі, що німецька імперіялістична політика реалізувала досі тільки пляни, які були конче потрібні для консолідації Середущої Европи, мін. Ґебельс знову вертається до справи польсько-німецьких взаємин і каже, що в ніякім випадку не можна було в Німеччині запримітити таких виступів проти президента Річипосполитої, як воно буває в Польщі у відношенні до Німеччини.

Торкнувшися відтак промови мін. Бека, д-р Ґебельс заявив, що польський міністр не заторкнув становища, яке зайняла преса в польсько - німецькому конфлікті та обмежився тільки до арґументів у справі Данціґа й Поморя. Одначе ті арґументи — твердить д-р Ґебельс — річево опрокинула німецька преса. За одиноко позитивне слід уважати тільки заяву про німецький характер Данціґа. Німеччина — каже мін. Ґебельс — ніколи не хотіла відкинути Польщі від моря. Свою статтю кінчить міністр пропаґанди заявою, що польський нарід може й далі боронити своїх інтересів і йому ніхто в тому не буде перешкоджувати, якщо лиш ті інтереси не будуть суперечні з німецьким станом посідання.

—o—

Британсько - турецька умова не торкається Чорного Моря.

ЛЬОНДОН, 12. 5. Після заяви премієра Чемберлена провідник опозиції пос. Етлі поставив запит, чи після англійсько - турецького порозуміння прийдуть розмови штабів обох держав. Чемберлен не заперечив того запиту, але заявив, що він „не думає, щоб така евентуальність повстала, заки ще буде заключене остаточне порозуміння".

Посол - лейбурист Гендерсон поставив запит, чи деклярація згідна з 19. ст. конвенції в Монтре у справі військових транспортів до Чорного Моря, щоб дати змогу перейти англійським воєнним кораблям, які ішли б Румунії на поміч, премієр Чемберлен заявив, що його деклярація не містить у собі того роду специфічних точок. Такі проблеми можна буде згодом розважити.

На запит, чи поняття середземноморського простору вжито, щоб виключити Дарданелі й Чорне Море, Чемберлен рішуче тому заперечив, одначе не дав точних пояснень, що він розуміє під середземноморським простором. Коли ж його запитали, чи акт агресії, який веде до війни у просторі Середземного Моря, є однозначний з актом агресії всюди, чи тільки актом агресії на Середземному Морі, премієр відповів: „ЦЕ ЗНАЧИТЬ, ЩО ЙДЕ ПРО АКТ АГРЕСІЇ, ЯКИЙ ВЕДЕ ДО ВІЙНИ У ПРОСТОРІ СЕРЕДЗЕМНОГО МОРЯ".

—o—

Чи ми хочемо війни?

Львів, 12. травня 1939.

Наше становище супроти нинішньої міжнародньої ситуації, яке напевне є також становищем відповідальної політичної верхівки та величезної більшости українського громадянства — таки викликує у деяких українських колах поважне застереження. Це ті кола, головно низові, які у своєму підході до всіх узагалі проблем керуються виключно тільки своєю актуальною дійсністю, болячками свого нинішнього дня. У даному випадку річ іде головно про околиці, які в останньому часі були тереном відомих подій. Ті земляки закидують нам „пацифізм“ та протиставлять йому свою тугу за війною. Ця туга не сперта на ніякому політично-позитивному пляні: вона не випливає з ніякої реальної всеукраїнської концепції. Єдиним її засновком та провідною думкою є теза: „нехай гірше, аби інше“. Через те й наше становище вони оцінюють мало не як бажання — петрифікувати нинішню українську дійсність у Польщі.

Яка надзвичайно трудна і складна позиція відповідальної української публіцистики, яка не може йти ані по лінії найлегчого спротиву супроти власних земляків, себто не може потурати їхнім настроям і почуванням, якщо вони колідують з вимогами політичного розуму, ані не може йти виключно по лінії конюнктуральної тактики та зректися ролі співтворця та оборонця засадничих напрямних української політичної думки, — на доказ звернемо увагу й на невдоволення польської сторони нашим становищем. Бо деякі польські кола бачать у тому ніби-„пацифістичному“ нашому становищі — явне чи масковане ґерманофільство, себто найбільший гріх, що його сьогодні можна робити у Польщі.

Одно і друге полягає на грубому непорозумінні. Фальшива оцінка нашого становища у деяких українських та польських колах є виквітом нинішньої нервової атмосфери, яка скріплює людську нетерпимість: коли в таких часах чиєсь становище не покривається з іншим становищем на повних 100% — то воно відразу викликує нехіть та насторожує ворожо. Тимчасом мабуть не треба ближче доказувати правди, що становище тієї української преси, яка віддавна пропаґує у політиці вищість розумового чинника над чинником емоціональним, — не може вповні покриватися зі становищем, що його диктує нервова українська реакція. Нічого казати, що вона — хоч з інших причин — не може покриватися зі становищем польським.

Закид пацифізму взагалі нісенітний, коли йде про нас, які завжди казали, що 1) Совіти та взагалі ніяка Росія не погодиться з самостійницьким українським рухом і тому його перемога може прийти тільки підчас та у висліді війни і 2) війна взагалі актуалізує українську проблему. Тому ми були проти концепції т. зв. східнього пакту, який затверджував територіяльно політичний стан на Сході Европи. Але бути за війною — не значить, щоб бути за кожною війною. Кажемо: така війна, яка нині висить у повітрі, війна, яка велась би поміж демократичними і націоналістичними державами та залишала у найбільш упривілейованому становищі Совіти — не лежить у нашому інтересі. Не є в українському інтересі така війна, яка вже на самому початку не має таких гасел, що найближче заторкують українську проблему та яка ведеться за терени етнічно неукраїнські або яка є вислідом імперіялістичного суперництва ґерманського та англьо-саського світа. При чім тут ми?! Інша річ, що не ми керуємо закордонною політикою будьякої держави і не в наших силах вплинути на хід міжнародніх подій. Українська ставка у такій війні — це ставка на невідоме. Тому кажемо, що виглядами такої війни нема чого захоплюватися.

Колиж річ іде про польську сторону — то її — очевидно — таке наше становище теж не вдоволяє. Вона невдоволена, що тон української преси в нинішніх часах інший, ніж тон преси польської та жидівської. Але виводити з цього факту — ґерманофільство — це дедукція надто смілива, оперта на незнанні української політичної думки. Була вже про це мова безліч разів: у чому наш підхід до німців подібний до польського та в чому ріжний, — і чому не може бути спільний з тої простої причини, що ми ніколи безпосередньо з німцями не межували та не маємо з ними того відвічного історичного досвіду і спору, що його мають поляки. Здається, що нема тут причини до ніяких претенсій ані ремствування. Коли йде про практичне становище українців у Польщі на випадок тої війни, яка нині нависла над Европою, то у цій справі висловились уже найбільш компетентні українські провідні політичні кола і ніхто зпоміж українців проти такого становища не виступив.

Коли річ іде про польсько-українські відносини — то ключ до них у польських руках. У польських руках ключ до настроїв, які є наслідком подій дня. На причини напруження, яке істнує у польсько-українських відносинах, ми вказуємо вже майже 20 років. Сьогодні більш, ніж колинебудь, матеріялу казати про це, але менше, ніж колинебудь — можливостей ці речі порушувати. Чи це наша вина?!

Відповідальні українські чинники мусять боротися на два фронти: проти настроїв власних низів, щоб оті настрої не опанували політики та проти причин, які ті настрої викликують. Страшенне важка, страшенне незавидна боротьба. Але треба її вести так довго, як довго істнує свідомість, що треба витримати на своїй відповідальній стійці та виконувати свій — найважчий, найбільш невдячний обовязок.

ік.

Нарід, мова і політична тактика.

ПРОФ. Ю. КУРИЛОВИЧ У РОЛІ ФІЛЬОЛЬОҐА ТА ПОЛІТИКА.

„Слово Народове“ у числі 127 передруковує — як актуальну сензацію — з львівського журналу „Земя і Наруд“ статтю проф. д-ра Юрія Куриловича п. з. „Проблема мови“. „Земю і Наруд“ що має підзаголовок „Голос Червенської Землі“ редагують — як відомо — три професори львівського університету: д-р Буяк, д-р Грабський і д-р Ромер, що їх назвав один їх поважний земляк — „розгістеризованими старцями“. Погляди тих трьох редакторів на національне питання нам давно відомі з їх ріжних статтей і політичних виступів. Деякі з них нераз у розмовах з чужинцями, що приїзджали до Львова, старалися їх переконати, що в Галичині взагалі нема другої національности, крім польської, і що т. зв. „русини“ — це місцеве племя, яке говорить своєрідним діялектом а українці не нарід, а партія. Мета видаваного ними журналу — призбирувати щораз то нові докази на цю їх тезу і придумувати засоби, як із неосвідомлених національно „русинів“ робити свідомих на сто відсотків національно поляків. А тому, що в їх міркуваннях та арґументах велике місце займає питання самої мови та говорів, вони рішили звернутися до компетентного мовознавця, щоб виложив, як на долоні, їх читачам, що таке мова, діялект, нарід і племя.

Скажімо відразу: проф. Курилович поділив свою працю на дві частини: теоретичну і практичну. У першій він дав чисто науковий виклад з ріжними прикладами, у другій видко вже за намовою редакції „Земі і Народу“ пробував дати практично-політичні висновки, що треба робити на терені Галичини, щоб польська мова взяла верх над мовою „рускою“ чи українською. Ось як виглядає більша частина цієї статті у буквальному перекладі:

СОЦІЯЛЬНИЙ ЧИННИК ПРИ ДЕФІНІЦІЇ МОВИ.

„Якби треба устійнити ріжницю між говором чи пак діялектом і мовою (окремою), не можна б тут поминути соціяльних чинників. Легко говорити про дві окремі мови, коли йде наприклад про мову німецьку і польську. Важче відразу рішитися на відповідний термін, коли говоримо наприклад про мову горішню і долішню німецьку. Правда, відзначуємо тут уже самою назвою, що йде тут про дві відміни одної і тої самої мови, але це не пересуджує самого стану справи. Отже обєктивно можна ствердити, що ріжниця між горішньо- і долішньо-німецьким говором зовсім не менша, ніж великоруським (російським) і малоруським (українським, руським). Для мінхенця читати наприклад Фріца Ройтера було б таксамо важко, як читати Шевченка для москвича. Один і другий розумів би більш-менше у чому річ, один і другий надибував би тут і там незрозумілі вислови і звороти. А проте нікому не прийшло б на гадку піддавати у сумнів мовну одноцілість Мінхена і Гамбурга, тоді як одноцілість мовну руську (східнословянську) деякі дослідники ставлять під знак запиту. Правда, що дефінітивна розвязка цього питання в тому чи іншому напрямі не мала б більшого практичного значіння.“

ЩО РІШАЄ ПРО ОКРЕМІШНІСТЬ МОВИ?

„Мовознавство XX-го віку підкреслило ролю соціяльних чинників, що рішають про окремішність, чи брак цієї окремішности досліджуваної мови. Воно підкреслило значіння волі і чуттєвої настанови (свідомлення) даної одиниці. Коли два говори чи мови такі близькі одна до одної, що одиниці, які говорять ними, можуть порозумітися, то критерія мовної окремішности можна шукати тільки в самих одиницях. Іншими словами: німець з Гамбурга не хоче, щоб його діялектичні риси були показником мовної окремішности, а надає він їм такі функції, наче б підпорядковував свій регіональний говір загальній літературній мові. Отже регіональний говір служитиме йому в домашньому житті, в розмові з добрими знайомими, в атмосфері каварні, кабарету тощо. Одначе в хвилиною, коли до нього відкликається не як до гамбурця, а взагалі як до німецького громадянина, тоді без огляду на регіональність загальна німецька мова (літературна, сценічна) освічених верстов появляється автоматично: в уряді, у школі, проповіді, у війську, на сцені. Теоретично можна собі уявити, що знеохочений до Райху політично або економічно Гамбург міг би почати зазначувати риси своєрідного говору і надавати йому нову функцію мовної окремішности.“

„МАЛОРУСЬКА“ ТА УКРАЇНСЬКА МОВА

„Саме так стоїть справа з мовою, яку означають різні назвою українська і (малоруська). Не мають рації ті, які домагаються усунути з обігу назву „(мало)руська“

ек наприклад українці. Але не мають рації і ті, які домагаються відкинути термін „українська“. Одні і другі роблять помилки у міркуваннях, спираючися з одної сторони на обєктивній тотожности української і руської мови, з другої сторони беручи за увагу тільки психольоґічний чинник. Бож говорить по „(мало-)руськи“ людина, що вважає свою мову за реґіональну чи діялектичну відміну російської мови (великоруської), а по українськи той, хто вважає свою мову за відміну київської чи полтавської. Хоч обєктивна тотожність тут одна, маємо тут до діла із двома ріжними р...ами. Без огляду на всю обєктивну схожість астурійського говору з португальською мовою і поважних ріжниць між тим говором і мовою еспанською (кастилійською), рішає тут настанова (постава) астурійців. Вони вважають свій говір за реґіональну форму еспанської мови, звязують свою мову з еспанським „стандардом“, а не португальським.

„Поруч українців і старорусинів маємо на терені Східньої Галичини (в ориґ.: Малопольщі — Ред.) римо-католицьких і греко-католицьких поляків, що мають почуття національно польське, чи то на підставі історичної традиції, як шляхта загродова, чи теж спираючись на кольонізаційних споминах ранішої доби. Вони двомовні, а національна свідомість виступає у факті, що „руську“ мову вважають за реґіональну своєрідність тої частини Річипосполитої, де живуть: хоч і можуть вони у себе дома, чи на селі вживати польської або „руської мови“, навіть радше тої другої, але при цьому вони мають свідомість, що поза тісними кордонами громади або повіту обовязує польська мова, що представляєначебто вищу і ширшу плятформу взаємин зі співгромадянами. Отже мотиви окремішности поляків греко-католиків в основі ті самі, що і при окремішности українців чи старорусинів: тут рішають субєктивні чинники.

„Поза українцями, старорусинами і поляками треба рахуватися ще із четвертою групою, що вживає руської мови. Іде тут про людей національно неусвідомлених, що мають тісну льокальну традицію, що їх можна б означити уживаним на Поліссі терміном „тутешніх“. До „тутешніх“ можнаб зарахувати значну частину гуцулів, бойків, лемків, далі деяких мешканців низинних околиць з тих або інших причин мало доступних для політичної аґітації.“

ЗОВНІШНІЙ НАТИСК НЕ ПОМОЖЕ.

„З такого підходу до питання „руської“ мови у Східній Малопольщі треба поробити деякі практичні висновки щодо діяльности в терені. Передовсім зовсім недоцільно було б стосувати зовнішній натиск у формі ...них наказів тощо. Поминаючи те, що такі засоби ...бридили нам німці та росіяни, стосуючи супроти нас такі самі практики, як і те, що ми схильні трохи ліберальніше ставитися до слав'янських меншин на терені Річипосполитої. Навіть на довшу мету такі засоби справила не ведуть до мети, а скоріше підносять рівноправного противника державної мови...“

ТАКТИКА ДЛЯ СХІДНЬОЇ ГАЛИЧИНИ.

„Тактика, яку слід було стосувати до поодиноких русько-мовних груп трьох південно-східніх воєвідств булаб така: 1) підтримувати староруський елемент відосередній в погляду мови, а не політики, проти українського елементу, відосереднього під оглядом мовним і політичним. Підтримувати його треба б економічно (субвенції, кредити) і політично (вибори, самоврядні установи, тощо). Не погоджуватися з цим поглядом можуть тільки люди, в яких ненависть до Росії бере верх над журбою про консолідацію держави.

2) Прокинути реґіональне почуття у тутешніх. Головним засобом до цього є крім освіти підняти економічне життя.

3) У ... що говорить по руськи, підтримати національне почуття, організацію, освітою, розбудовою сталипь і ввести польську мову до парохій, які домагаються її у церкві. Проте не треба собі уявляти, щоб навіть на просторі довшої доби така тактика поважно пересунула б мовний польсько-руський склад. Не гадаю теж, щоб за останні віки відбувалися такі пересуви і щоб наприклад за Жиґмонта Авґуста обєктивно три воєвідства були більше польські ніж сьогодні. Скоріше навпаки, хоч ріжниці напевно малі. Ще раз зазначую, що передовсім іде тут про психічну настанову тих, що говорять якоюсь мовою, які в 16-ім віці були або тутешні, або ґенте рутені, себто реґіональними поляками. Прикладати тут обєктивну статистику історика було б методичною помилкою, що є вислідом матеріялістичного підходу 19-го віку. Реґіоналістичне почування витворилося на Червоній Русі, внаслідок цілої низки важливих історичних змін, разом із рештою Річипосполитої, змін чи то внутрішньо політичних, чи зовнішньо політичних невдач або перемог. Таксамо тільки землетрус большевицької революції міг надалі сцементувати Наддніпрянську Україну з Росією, тому що тут і там були „білі“ і „червоні“ і коли впаде червоний режім у цілій Росії, то наслідок можливо буде той самий. Можливо, що і польська спроба вмішання у 1920 році, якби не була перелетна, мала б подібні наслідки.“

ПОЛЬСЬКИЙ ПАТРІОТИЗМ І ДВОМОВНІСТЬ.

„На закінчення бажаю подати приклад і з чотирьох останніх поколінь моєї власної родини (пише проф. Курилович), яку ролю відгравали уживані поруч мови польська і руська. Найцікавіше явище в тому, що передостаннє покоління, дитинство якого проминуло більш менш між 1860 і 1890, нині не здає собі справи, в якій мірі і серед яких обставин уживало кожної з обидвох мов. Здається, що нечувано легко було тоді переходити з одної мови у другу. Така легкість істнує тоді, коли обидві мови у своїх функціях ріжні, таксамо як говір і мова освічених верстов у Німеччині. Автім листи писали тоді по польськи, тільки тут і там докидали руські звороти, наприклад дотепи, або місцеві своєрідности. Взагалі мову польську вживали в урочистій атмосфері, або про форо публіко, як наприклад написи на гробах (в родині уніятського священика). Ціле століття австрійського правління не зуміло затерти почуття польського реґіоналізму. Це була атмосфера, що розяснює нам польський патріотизм уніятських питомців і священиків. Двомовність цієї верстви закінчилася щойно у висліді українського руху, якому дала почин Австрія. Серед польського населення на селі вона зберігається і досі, одначе з досить значним покривдженням польської мови, через низький рівень освіти і завдяки національному освідомленню.“

ПОГАНІ ВІДГУКИ МОСКВОФІЛЬСЬКОГО МИНУЛОГО РІДНІ.

— Так виглядає стаття фільольоґа. Хто знає історію та сучасні обставини, буде здивований ріжницею між обєктивними поважними заввагами **фільольоґа** і нісенітними, ба навіть гумористичними радами професора, що виступає в ролі **політика**. Порада підтримувати старорусинів є здається далеким відгуком дитячих споминів автора, або зовсім наївних інформацій, запозичених від людей, які не знають процесу як узагалі скристалізувалася національна свідомість українців впродовж століть, та зокрема за останніх 20 років, себто вже за Польщі.

Проф. Курилович походить з москвофільської родини. Те, що він зденаціоналізувався — явище на галицькому терені загально відоме. Коли національна свідомість у Галичині зростала щораз більше, мосвофіли, які не хотіли ясно виректися орієнтації на Москву або вважати себе **росіянами**, ставали — **поляками**. Дотого вчені, перед якими відкривається наукова карієра, часто зміняють свою національність, навіть у пізнішому віці, хочби належали до народу культурно вищого і численнішого. Це ж той самий процес, який помічаємо у кандидатів на престіл, чи ріжного роду емігрантів, осілих випадково в чужому культурному осередку і звязаних з ним своєю працею. Та цей процес денаціоналізації повсякчасний серед інтеліґентних одиниць, дуже нечисленних, зовсім інакше виглядає серед маси народу. Проф. Ю. Курилович був уже замолоду поляком і тому його пізніша наукова діяльність та успіхи — незвязані зі зміною національности. Підкреслюємо це для обєктивности. А проте безумовно на його погляди, висловлені у його статті, сильний (може й підсвідомий) вплив мала традиція його родини: одної з найбільш відомих москвофільських родин.

Сьогодні знаємо, що галицькі москвофіли більше політично орієнтуються на Росію, віруючи у відродини її чисто національної сили, ніж культурно привязані до Польщі. Таких, які були б тільки „руснами“ без національного освідомлення і вважали б свою „руску“ мову тільки місцевим говором — нема здається

вже не тільки серед інтеліґентів, **але і серед селян**. Таксамо, як наша галицька мова після революції вирівняла свої місцеві ріжниці загально літературною українською мовою, так теж і **еліта галицьких москвофілів перейшла на чисто літературну російську мову.**

Добрий фільольоґ, який знає велику вагу національної свідомости в розвитку мови, що з місцевої, обласної чи говору стає загально-національною, може не знати, **як і не знає цього п. Курилович — елементарних фактів з історії цього народу та життя села.** Тільки цим повним незнанням можна пояснити собі його наївно дивоглядні ради, щоб для противаги українцям підтримувати субвенціями і виборчими практиками москвофілів, прокидати якийсь реґіональний патріотизм на пів межі між поляками і українцями, або уявляти собі церкву, один із чільних чинників українського національного відродження, з польською проповіддю.

Щоб не бавитися у зайву полеміку з професорами, які є звичайними дітьми, як і ми всі — у справах, на яких не розуміються, ми зі свого боку вважаємо більше за вказане звернути йому увагу на політичні та культурні відносини напр. у Бельгії, не кажучи про Швайцарію. Інший приклад дає знову Югославія, де хорвати й серби говорять тією самою мовою та проте вважають себе окремими народами і шукають шляхів порозуміння. Знову на просторі Франції живе кілька племен, що говорять зовсім іншою мовою, а почувають себе французами, дарма, що південно - французькі говори незрозумілі для француза з півночі. Величезна взаємна культурницька толеранція в одних випадках ішла рівнобіжно з процесом національно - культурної кристалізації, в інших випадках помагала процесові асиміляції. Особливо Франція та Анґлія з незвичайною силою втягає у себе народи інших рас, мов та релігій, передовсім тому, що ні проти одної з тих трьох ознак національности не пробує воювати. Ще більше: всіх своїх громадян без огляду на ріжниці національної приналежности, чи іншої історичної традиції, вона трактує як рівних, даючи їм змогу брати найповнішу участь у всіх проявах суспільного життя. Зате ніде на Заході ми не бачили таких експериментів, що їх поручає вести п. Курилович: повторяючи некритично наївну леґенду про австрійський винахід українства (п. Курилович не знає, видно, також історії галицького москвофільства та його розвитку з ласки то польсько-австрійських то російських чинників) — проф. Курилович бере свої політичні поради з цілком анахронічного арсеналу метод, які давно позбанкротували.

Наша рада така: Хай фільольоги не пхаються до політики, таксамо, як політики до фільольоґії. „Земя і Наруд“ став тому ідеальною трибуною для виголошення викладу проф. Ю. Куриловича, бо це журнал, в якому майже кожна стаття нагадує горох з капустою.

З польської преси.

Чому Гітлер припинив українську акцію?

Димісія Літвінова — це безумовно одна з тих політичних подій останніх днів, що викликали найбільше зацікавлення. Чому довголітній керманич совітської закордонної політики, який як звязок зі світом здавалося на Кремлі необхідний, уступив так раптом і несподівано? На власне бажання? То як у такому випадку зрозуміти ту критику його політики у провідних большевицьких колах, про яку появилося тільки голосів в европейській пресі? Цікаві голоси про цю незвичайну димісію зібрав п. К. Чапінський у „Роботніку“ (ч. 132 з 12-го травня ц. р.) у своїй статті п. н. „Після димісії Літвінова“. Керілліс у французькій „Епок“ пояснює димісію Літвінова становищем совітського штабу, який осуджує „колективні методи“ Літвінова й домагається військово-военного союзу з західніми демократіями.

„Евр“ погоджується з тим становищем — пише п. Чапінський — і пояснює димісію Літвінова оптимістично, тобто так, що наближається хвилина великих вирішень і тому Сталін рішився взяти закордонну політику СССР у свої руки.“

Це було би т. зв. активістичне пояснювання димісії Літвінова: Совіти хочуть перейти до активної політики і взяти чинну участь в европейській розгрі. До того погляду схиляється теж Блюм, який твердить, що не можна собі уявити, щоб Сталін не розумів, що раніше чи пізніше Гітлер рушить на СССР, бо це для нього необхідність. Та є інший погляд: ізоляціоністичний, який заступає думку, що СССР взагалі відсунеться, бодай покищо, від спору західніх демократій із фашистівським бльоком. В одному паризькому щоденнику — пише п. К. Чапінський — обширно обговорює цілу ту справу Бассехес, що довгий час перебував у СССР. Він займає становище, яке намагається погодити оба наведені погляди. Він думає, що СССР не зможе зірвати переговорів з Англією, хочби з огляду на опінію в краю, наставлену ворожо до фашистівських держав. Але чи СССР захоче брати участь у війні по стороні демократій? Тут Бассехес має сумніви...

„Він звертає увагу — пише К. Чапінський — на знаменні факти. Вказує передовсім на промови: на відому промову Сталіна на 18-ому конгресі компартії СССР і на промову Ворошилова на першотравневій ревії. Ворошилов говорив: „Наш нарід може бути спокійний — не дозволимо втягнути себе до авантури, яку підготовляють капіталістичні країни!“

„Крім цього Бассехес вказує на „українську“ політику Гітлера. Не так давно організував на Підкарпатській Руси „центр“ українського руху. Але пізніше щось змінилося: Гітлер віддав Русь — Мадярщині, а „українську“ акцію злiквiдував, принаймение на деякий час. А вона була чейже спрямована не тільки проти Польщі чи Румунії, але також, і може передовсім, проти Совітської Росії. Отже чому Гітлер припинив свою акцію? Пригадаймо слова Сталіна: „Твердження, що Німеччина має на увазі Україну, смішні.“

„Інший факт. Недавно уряд СССР у спеціяльній „ноті“ вияснював, що балтійські держави входять в обсяг інтересів СССР і що Совітська Росія не стерпить зменшення їх суверенности. І особлива річ: оце Гітлерівська Німеччина заключає пакт неагресії з Латвією й Естонією.

„Все те свідчить — на думку Бассехеса, — що Третій Райх хоче показати Совітській Росії, що шанує її інтереси, що не хоче тих інтересів нарушувати. Чи це значить, що між СССР і Німеччиною закроюється якась змова? Ні, каже наш автор, — було б необережно йти аж так далеко! Сталін не може зречися своїх ідеольоґічних позицій. Але можлива гра на довший час взаємної толеранції.

„Треба ствердити, пише Бассехес, що в СССР є сильна течія за такою „невтральністю“. Прихильники такого погляду покликуються на слова Леніна: що „суперечности між капіталістичними державами — це найкраща ґарантія безпеки СССР“. Всяка війна в тому часі — кажуть ізоляціоністи“ — була би війною за ринки й сирівці, а до такої війни СССР не спішиться. Польща й Румунія не хочуть перемаршу совітських військ? Дуже добре, бо це дає СССР претекст до того, щоб відтягнутися від співпраці з демократіями зберігаючи своє „протифашистівське“ обличчя.

„Але інші („активісти“) діячі СССР не погоджуються з тим становищем. Бояться, що після евентуальної перемоги Гітлера над демократіями сила Німеччини так зросте, що Совітська Росія не дасть собі з ними ради. Але „ізоляціоністи“ вірять у велику силу СССР і думають, що СССР завжди дасть собі раду з Гітлером. „Активісти“ з цим не погоджуються, але хочуть, щоб СССР мав свободу діяння, щоб обсяг допомоги для Заходу не був обмежений домаганнями Польщі й Румунії.

„Синтеза“ обох поглядів полягає на тому, каже Бассехес, що СССР погодиться напевно виступити, але тільки в ролі великодержави. Інакше — ні! Коли совітських умовин не приймуть, СССР може змінити політику. „Аріець“ Молотов може влекшити деяку координацію з Берліном...“

Зреферувавши цей погляд Бассехеса п. Чапінський висловлює бажання — в інтересі мира, як каже — щоб СССР якнайшвидше знайшов собі своє властиве місце у співпраці з мирними державами. Двозначна ситуація — каже п. Чапінський — повинна якнайшвидше скінчитися. Вістка про те, що заступник Молотова Патьомкін проїзджаючи через Варшаву відбув одногодинну розмову з міністром Беком, сповняє його радощами, що ця розмова напевно причиниться до дальшого зближення Польщі і СССР.

—o—

ДИМІСІЯ ЛЬОРДА ПЛІМУТА.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Як повідомляють офіційно, льорд Плімут уступив зі становища парляментарного державного підсекретаря в міністерстві закордонних справ.

—o—

ПРИГОТУВАННЯ ДО ВИБОРІВ У РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ. В останніх днях почалися поспішні приготування до румунських парляментарних виборів. Корпорації та професійні обєднання укладають листи кандидатів, що їх опісля предложать до затвердження владі „фронту національної єдности“.

ВИБУХИ БОМБ У МЕНЧЕСТЕРІ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. В четвер вечором вибухли в Менчестері 4-годинникові бомби. Шкоди досить поважні, але жертв у людях не було. В ночі вибухла ще одна бомба у крамниці зі самоходами.

ЗОҐУ КАНДИДАТОМ НА КОРОЛЯ СИРІЇ?

„Дейлі Геральд“ подає сензаційну вістку з Єрусалиму, що б. король Зоґу кандидуватиме на сирійський престіл. У цій справі вже йдуть розмови зі сирійськими політичними колами. Тому б. король Зоґу їде до Сирії. „Дейлі Геральд“ запевняє, що французькі кола годяться на цей проєкт.

МІНІСТР БОННЕ ЇДЕ ДО ЛЬОНДОНУ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. З огляду на те, що засідання Ліґи Націй відложено на тиждень, мін. Бонне, який приїде в суботу до Савтгемптону на збори англьо-французького товариства, поїде відтія до Льондону, на розмову з мін. Галіфаксом.

—o—

ЗНОВУ ЗМІНИЛИ ДАТУ „ДЕФІЛЯДИ ПЕРЕМОГИ“.

БУРҐОС, Райтер. Дату дефіляди перемоги устійнено дефінітивно на 19. ц. м. Після дефіляди італійський леґіон виїде з Еспанії.

—o—

ПОВОРОТ ІТАЛІЙЦІВ З ЕСПАНІЇ.

РИМ, АТЕ. На пароплаві „Флорентія“ причалило до Ґенуї 68 старшин та 102 вояків з Еспанії.

Постанови словацького сойму.

БРАТИСЛАВА, ПАТ. В четвер відбулося у Братиславі засідання словацького сойму. Рішено установити 14. березня словацьким національним святом і принято закон про оснування державного інституту публичного здоровля і про оснування соймової комісії ощадности й контролі, яка дбатиме про ощадну господарку адміністрації та державних підприємств.

СТАНОВИЩЕ ЄВАНГЕЛИКІВ ДО ГЛІНКОВОЇ ГВАРДІЇ.

БРАТИСЛАВА, ПАТ. Донедавна взаємини між евангеликами та Глінковою ґвардією були досить злі, доходило до непорозумінь. Щойно недавно евангелицькі епископи відвідали міністра освіти та команданта Глінкової ґвардії і заявили, що ставляться позитивно до тої організації; командант ґвардії відповів, що трактуватиме евангеликів нарівні з католиками і не толеруватиме релігійних спорів в організації.

Японський десант коло Амой.

ЯПОНЦІ ЗАНЯЛИ МІЖНАРОДНЮ КОНЦЕСІЮ

ШАНГАЙ, АВАС. Японські війська причалили в міжнародній концесії Амой.

ПРИЧИНА ДЕСАНТУ.

ТОКІО. Домеї повідомляє: Японська піхота та відділ моряків причалили у міжнародній концесії на острові Кулянсу, пів милі від Амой. Завданням десанту є: виключно запобігти протияпонським терористичним актам, до яких доходило на острові. В четвер рано ранено там важко предсідника торговельної палати з Амой.

БРИТІЙСЬКИЙ ПРОТЕСТ.

ТОКІО, ПАТ. Британський амбасадор зложив мін. Аріті протест проти бомбардування Чункіну, підкреслюючи, що це бомбардування спеціяльно загрозило британському ґенеральному консулятові, де перебував британський амбасадор у Китаю.

——o——

Британський король не може доплисти до Канади

З ОГЛЯДУ НА МРЯКУ.

ЛЬОНДОН, Райтер. Пароплав „Емпрес оф Австралія“, яким британський король пливе до Канади, від 17-ох годин стоїть на місці і не може дальше плисти з огляду на мряку, яка є така густа, що з „Емпрес оф Австралія“ не видно навіть обох кружляків, які ескортують.

Король хоче конечно причалити до Канади в понеділок, тому як мряка не уступить, корабель плистиме дальше, уживаючи спеціяльних сиґналів.

Югославія не заключить з Італією ніяких нових пактів.

ІТАЛІЙСЬКИЙ КОМУНІКАТ.

РИМ, ПАТ. Одна з римських політичних аґенцій оголосила комунікат такого змісту: „Деякі коментарі закордонної преси на тему римської візити реґента Павла передбачують нову фазу у взаєминах між Білгородом, Римом та Берліном і заповідають нові пакти між тими державами та нові політичні комбінації. Тимчасом з тостів короля та реґента виходить, що Італія та Югославія рішені продовжувати політику приязни, яку почали перед 2-ма роками. Після візити реґента не треба сподіватися ніяких політичних пактів.

БІЛГОРОД ХОЧЕ ЗБЕРЕГТИ НЕВТРАЛЬНІСТЬ.

РИМ, АТЕ. Як говорять у тутешніх дипльоматичних колах, югославянський реґент не піддасться італійським намовам і не піде на тіснішу співпрацю з державами оси Рим—Берлін: Югославія не приступить до протикомінтернівського пакту та не заключить пакту неагресії з Мадярщиною. Югославія мабуть на випадок війни помогла б Німеччині та Італії лиш харчами.

——o——

Данія і Фінляндія заключать пакт неаґресії з Німеччиною?

СТАНОВИЩЕ СКАНДИНАВСЬКИХ ДЕРЖАВ ДО НІМЕЦЬКИХ ПРОПОЗИЦІЙ У СПРАВІ ПАКТУ НЕАГРЕСІЇ.

СТОКГОЛЬМ, АТЕ. Місцева преса широко обговорює хід наради міністрів закордонних справ скандинавських держав, зокрема їхню постанову у справі німецької пропозиції пакту неагресії (що кожна держава має самостійно відповісти Німеччині). Причиною такої постанови є різне ґеографічне положення поодиноких північних держав, від якого залежить їхне становище до Німеччини. Припускають, що Данія та Фінляндія приймуть німецькі пропозиції, Швеція та Норвеґія — ні.

——o——

М. РУДНИЦЬКИЙ.

Потрібна песа.

ВПоважаний Пане!

Вас здивує може і трохи обурить моя рада: Повикидайте із своєї „Прірви“ всі багатопоетичні промови та ліричні сцени, а звезіть її до рямок досить дотепної історії зовсім під смак пересічного глядача. Хто не має даних на великого поета, що вміє поривати патосом, хто не вміє надихувати дієві особи пристрастями — той повинен задовольнитися скромнішою працею автора звичайних, добре складених пес, що є угольним каменем усякого репертуару. Нам найбільше потрібні песи з нашого сучасного життя — реалістичні, живі, коли можливо: з гумором і сатиричним вістрям, не нудні, без перемелених фраз, використаних уже пресою та політичним красномовством.

З цього не виходить, що Ви не можете пробувати своїх сил (якщо вірите в них) у великій трагедії за зразками Шекспіра, чи у психольоґічній драмі за Ібсеном, чи театральному красномовстві за Ростаном — усе-ж краще дати скромну песу придатну до вистави, ніж драматичну поему засуджену на позіхливу лектуру нечисленних літературознавців.

Театр майже єдиний рід творчости, де рішальний голос має публика, байдуже, що вона змінна — сьогодні свище, а за 10 чи 20 років оплескує той самий твір. Писати для сцени значить — уміти відчувати потребу авдиторії, не на 100 років уперед, а передовсім теперішньої. У даній хвилині наші драматичні автори повинні рахуватися з вимогами нашого небагатого театру, що не може по вподобі зміняти часто дії, дбати за багаті декорації та пишну обстанову і не може використовувати штудерних машин, що змінюють „сценічне враження“. Тимто не слід вибирати сюжетів, що вимагають складного театрального апарату. З другого-ж боку, песа наскрізь реалістична, що проходить у звичайній кімнаті, вимагає справді цікавої проблеми та драматичної напруги, якої не заступити чисто театральними (механічними) ефектами.

Кажуть у нас нераз часто, що наш народній побутовий театр пережився, а модерних „інтеліґентських“ пес ми не вміємо ще робити. Село за останніх 30 і 20 років так сильно змінилося, що моглоб постачити матеріялу на сотні нових пес — тільки вони мусілиб мати нові типи, нові проблеми, нове тло, і нову „техніку“ таксамо, як нова селянська новеля і повість.

Та не латайте слабої дії — браку цікавої зав'язки, інтриги, блідих типів танцями і співами. Це добрий засіб для постачальників „легкого репертуару“ на великих сценах, де балет може заступити дію, а оперетка та фарса — песу. Недостачі дії не закриєте ніякими серпанками, навіть напів-голих одалісок; короткого діяльогу — ніякими промовами ні перлами адвокатської поезії. На сцені всі розмови повинні або характеризувати постаті або доповнювати те, що глядач мусить необхідно знати, щоб його цікавість зростала від зав'язаної інтриґи.

Дія, дія і ще раз дія! — а може точніше: слово, що дає ілюзію дії, бо більшість театральних героїв говорить перед, і після дії, часто навіть замість неї, але говорить так, що ми мусимо їх слухати. Т. зв. льоґічний зв'язок між подіями, виправдана черга „несподіванок“ залежить від способу, яким драматурґ уміє розбурхати своєрідну „театральну ілюзію“.

Театр один із тих жанрів мистецтва, де високо інтеліґентна людина може якнайлекше погодитися з півінтеліґентною авдиторією, що прагне видовища зі сльозами, цілунками, отрутами, револьверами та трупами. Але саме тому, що ми так часто зливаємося з цією авдиторією в кіновій салі, драматичні автори не повинні суперничати з авторами кінових сценаріїв, які мають на свої послуги щораз то нові технічні винаходи і міліони для кожної нової вистави.

Коли ми надалі ходимо до рідного театру, дарма що щораз більше загостроюємо

Українки й Українці!

ГРОМАДЯНИ — ВИБОРЦІ ЛЬВОВА!

Завтра, в неділю 14. травня п. р., відбудуться в цілому Львові ПЕРЕДВИБОРЧІ ВІЧА В СПРАВІ ВИБОРІВ ДО МІСЬКОЇ РАДИ ЛЬВОВА.

Вас, українські виборці, просимо взяти в них вічах численну участь.

На вічах промовлятимуть кандидати на радних.

Для українських виборців VI. і VII. Виборчої Округи (Жовківське) відбудеться віче в год. 12-ій вполудне, у домівці читальні „Просвіти" при вул. Мартина 9.

Для виборців VIII. (1 і 2 обводи), IX, X. і XI. Виборчої Округи (Личаків) відбудеться віче в год. 12-ій у домівці читальні „Просвіти" при вул. Крупярській ч. 12.

Для виборців III, XVI. і XVII. Виборчої Округи (Городецьке) відбудеться віче в год. 12-ій вполудне у домівці Товариства „Будучність" при Пл. Св. Юра 5.

Для виборців XIV. XV. і XVIII. Виборчої Округи (Городецьке) відбудеться віче в год. 4-ій пополудні в домівці Т-ва „Будучність" при Пл. Св. Юра 5.

Для виборців Нового і Старого Знесіння відбудеться віче в год. 12-ій у домівці читальні „Просвіти" на Новому Знесінні.

Для виборців Клепарова відбудеться віче в год. 6-ій вечором у домівці читальні „Просвіти" на Клепарові при вул. Йорданській 1.

Для виборців Богданівки відбудеться віче в год. -ій вечором у домівці читальні „Просвіти" на Богданівці.

Для виборців Левандівки відбудеться віче в год. 12-ій полудне в домівці чит. „Просвіти" на Левандівці при вул. Широкій 29.

ТЕХНІЧНИЙ ВИБОРЧИЙ КОМІТЕТ
на м. Львів, Пасаж Гавсмана 6, II. п.

Британські кораблі можуть плисти через чорноморські проливи на поміч Румунії.

ПОСТАНОВИ АНГЛЬО-ТУРЕЦЬКОГО ДОГОВОРУ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Як подає британська преса, анґльо-турецький договір торкається виключно Балканів та Середземного Моря. Його постанови такі:

1) Обі держави обіцяють собі взаїмну поміч проти аґресії на тих просторах.

2) Британські кораблі, які плистимуть на Чорне Море на підмогу Румунії, щоб виповнити британські гарантії, матимуть право переплівати через Дарданелі.

3) Між обома державами мабуть відбудуться штабові наради.

ІТАЛІЙСЬКА ФЛЬОТА ГОТОВА ДО ВІЙНИ.

РИМ, АТЕ. Італійський віцеміністр маринарки віцеадмірал Кавaнярі заявив у фашистівській палаті, що італійська фльота готова до війни. У найближчому майбутньому вона буде складатися з таких одиниць:

4 панцирники по 35.000 тон,
4 змодернізовані панцирники по 26.000 тон,
19 важких кружляків,
12 легких кружляків,
130 торпедовців,
100 підводних суден.

Америка поспішно укріплює Панамський Канал.

СКРІПЛЕНО АМЕРИКАНСЬКУ ФЛЬОТУ НА ТИХІМ ОКЕАНІ.

ВАШИНҐТОН, АТЕ. Буджетова комісія приняла законопроект про кредити на реґуляцію пристаней у висоті 305,000.000 долярів. З тої квоти призначено 24,700.000 на розбудову укріплень Панамського каналу, які покінчать до червня 1941. р.

4 нові американські 10.000-тонові кружляки з атлянтійської ескадри дістали приказ негайно відплисти на Тихий Океан. Вони відчалять з Ню Йорку в найближчому тижні.

Тепер атлянтійська ескадра матиме лише 3 лінійники старої конструкції та 7 новітніх контрторпедовців та кілька помічних одиниць.

Сенат Данціґу розпише плебісцит?

„ЧИ МАЄМО ПРИЛУЧИТИСЯ ДО НІМЕЧЧИНИ?"

Кореспонденти варшавської преси в Данціґу приносять таку поголоску: У партійних колах Данціґу говорять, що 21. або 28. ц. м. сенат Данціґу розпише плебісцит на питання: „Чи маємо прилучитися до Німеччини?" Перед плебісцитом відбулась би пресова кампанія проти Польщі.

Такий плян видвигає Берлін, місцеві партійні діячі виступають проти нього.

ПОЛЬСЬКИЙ ПРОТЕСТ У СЕНАТІ ДАНЦІҐУ.

ДАНЦІҐ, ПАТ. В ночі з 10. на 11. ц. м. невідомі люди побили начальника стації Марієнав, Гриневіча, під дім польських митних інспекторів у Кальтгофі підложено бомбу.

У звязку з тим польський ґенеральний комісар запротестував перед сенатом Данціґу проти стану безпеки в Данціґу та поставив домагання, щоб польським урядовцям забезпечити особисту безпеку та змогу виконувати службу.

Сенат висловив співчуття та обіцяв поробити відповідні кроки.

свій смак на всяких „монументальних" фільмах — то в цьому є глибші причини, ніж національна дисципліна, підтримувана патріотичними покликами. Песа рідного автора рідною мовою заторкує в нас деякі такі почування, що їх не найдемо в найбільших чужих архитворах. У рідній мові є слова, які досить відповідно вимовити і звязати з іншими, зовсім буденними, і вже сам їх звук розбуджує в нас образи, від яких сльози самі скапують по обличчі. Плач і сміх, що є наочними доказами, як песа впливає на авдиторію, можна розбуджувати дуже примітивними і дуже складними, preніжними засобами. Питання в тому: чи плач і сміх належать до найсильніших доказів драматичного твору. Пригадайте Лесінґову теорію про Ляокоона, що закамянів у болю. Траґедії Ліра, Гамлета або Макбета не витискають нам сліз, як і комедії Тартюфа або Мізантропа не дуже нас втішають. Та всякі наші зусилля, щоб дати песу, яка моглаб стати одною позицією в білянсі европейського театру — не тільки передчасні, а може навіть помилкові. Одним із наших найбільших успіхів булоб постачати песи для европейського репертуару — та це така сама далека мрія, як постачати цікаві повісти або... екранові зірки. Перестарілі песи нашого побутового театру мають більше виглядів попасти на чужу сцену, ніж наслідування модерних. Наш народній побут із співами та танцями у барвистих строях може привабити чужого глядача своєю екзотикою. Траґедії та гумор нашого селянина може чужинець лекше розуміти, ніж ми психольоґію інтеліґентної чужої великоміської авдиторії, що виховалася на найріжноманітнішому европейському репертуарі. Поправді не можна написати високоцінної літературної песи виключно з думкою про авдиторію. Той хист, що є хресним батьком сотень щораз то нових пес сезонового репертуару у великих столицях — не має нічого спільного з драматичною творчістю і його можна придбати напів професійно, завдяки добрій знайомости сцени, куліс, історії театру, настроїв публики, часто теж директорів та режисерів, які стають спільниками вдатного сценічного „касового" твору.

У такому часі, як наша теперішність, найчастіше заводять балачки про те, який театр повинен бути. Але в нормальних умовах розвитку літератури спершу появляються драматичні твори, за ними йдуть актори та режисери, і щойно на підставі їх праці можна ставити прогнози: що з цього згодом може виклюватись.

Ми потребуємо тепер усяких пес: побутових, сальонових, історичних, сатиричних, усяких напрямків і стилів. Не треба перебільшувати декорацій і всяких технічних засобів, до яких ми, діти 20-віку, звикли в театрі. Песи великих драматурґів можна слухати на тлі сірої завіси, або серед предметів домашньої обстанови, коли їх зуміють відтворити талановиті артисти. У театрі хочемо бачити дію і хочемо чути живе слово, яке супроводить переживання героїв. Артист мусить мати передовсім повний нюансів текст, з якого міг би створити живу постать, мусить мати слова, що натякають на внутрішні переживання і зворушують разом із ситуаціями, що є завязком конфліктів.

Нема ніяких перепон, чому ми не моглиб мати постійно бодай трьох-чотирьох Карпенків Карих, Старицьких, що вмілиб використати вже нові технічні досвіди чужого театру і моглиб заповнювати нашу сцену новими типами та ситуаціями. Кіно і радіо не винищило ще тисячі дрібних народніх театрів, які тягнуться від Італії на Схід аж до Японії та Китаю. Дехто твердить, що кіно і радіо навіть розбуджує щораз то нові потреби — грати і бачити живих акторів перед собою.

Коли йде про чисто народній театр, то маємо тут явище анальоґічне, як із народньою ношею, яка щораз більше щезає із сіл під впливом фабричних виробів і втікає до міст, де невеличкі ґуртки інтеліґенції мусять її плекати наново, як оранжерійну квітку.

—o—

Над поштовими марками.

Як працює Українське Філятелістичне Т-во у Львові?

Якби ви, достойний Читачу, були ласкаві, зайти у будьякий вівторок до домівки Українського Технічного Товариства в год. 6 ввечорі. Ви знайшли б там для себе цікаву картину: стіл, заставлений усякими альбомами й альбомиками: на столі повно всяких марок, коверт, листівок. За столом гурт людей, що палко дискутують. Серед них одна жінка. Старший добродій в окулярах роздивляє крізь побільшальне скло маціньний коліровий клаптик паперу...

Це і є, Читачу, одне з тих українських товариств, про які ледво хто знає, а оце в год. 6. ввечорі у вівторок — щотижневі сходини його членів: Українського Філятелістичного Т-ва.

Кому з вас відома ця емоція?

Філятелія — це щось на межі між наукою та приємністю. Дехто вважає, що це спорт, але тоді такий як шахи, бо справді: може захопити, тримати й давати безліч емоції та насолоди.

Емоції? О, так! Ось учора чи тиждень тому зліквідували Альбанію. Найближчі сходини тільки про те дискутують, хто з приявних і які має альбанські поштові марки, бо ціна їх напевно рапідно полізе вгору, крамниці їх поховають і за 3—4 роки майже не буде можливости роздобути таку марку. Або: Карпатська Україна і її пропамятна марка з відкриття сойму.

— Уявіть собі, панство, що вже є фальсифікати! — авторитетно заявляє господар УФТ Степан Терлецький, який працює в українській крамниці „Левант“ при вул. Шайнохи ч. 2.

— Ради Бога! — стогне котрийсь з молодших членів, що на попередніх сходинах чванився „оказійно“ роздобутою карпатоукраїнською рідкістю.

Господар, що є в тих випадках і фахівцем (має II. нагороду Міжнар. Філят. Союзу!), витягає кілька марок з церквою в Ясіні. Перевірюють, порівнюють, зойкають і лютяться. Папір дещо біліший, як у правдивих, рисунок матовий і головне — підозріла ціна: 2 зол., тоді, як справжня коштувала 4, а то і 5 золотих (на коверті з оригінальною печаткою пошти в Хусті — 250 до 300 зол.). Таких коперт; з датою на печатці 15. III. 1939, отже дня, коли в Хусті йшли бої з чехами, є у Львові 3—4, не більше; в УФТ не має їх ніхто.

— Ідіот я — каже ще один з молодших „філятелістів-жовтодзюбів“ — пропонували мені в студентській харчівні таку коверту за 10 зол., а я дурень, ще й думав!...

Емоціонуються здебільша молоді члени. Хіба нема чого? Ось чеські марки, що з ними буде? Ось зникла з крамниць Австрія, „а тут чоловікові бракує“, ось Словаччину з надруком випродали і бісова мати дорога, ось Франція видала таке то, а Канада нервує редактора, що збирає тільки „Іберзее“ (заморські) своєю найновішою маркою з нагоди відвідин королівської пари. І нарешті всі виливають жовч та їдь на наймолодшому, що вписався попереднього вівтірка й тепер пропонує голосно ліцитацію його „Франції з Каркасонським замком“.

— Сховайте ви той свій замок! — сміються до нього. — Саме тепер захочується вам робити мветок!

Збирацькі „кити“ і „плотиця“.

Поважніші (не з огляду на вік, а з огляду на збірку марок) члени товариства не мають таких клопотів. Вони знають, що всі філятелісти починали однаково: хотіли мати марки з цілого світу, потім тільки Европи і врешті „спеціялізувались“ у якійсь одній-двох країнах, бо 120 тисяч марок (стільки менш-більш нараховують їх тепер у світі) не збереш, а що більше збіраєш, то ясніше бачиш неможливість остаточного успіху. Ось — голова Т-ва; п-і Ярослава Сасик-Зубенкова, потребує до повного комплету польських марок всього кількадесять штук, а до комплету українських добродійних марок тільки 7—8 штук з картинками з життя УСС — і хоч ми всі хотіли б їй зробити приємність бодай одною двома бракуючими їй марками, то це покищо нікому не вдалося. Таксамо спокійно розшукує нових марок п. радник Левицький, що підходить до кожної з пінцеткою та побільшальним склом і бе всіх знанням маркового катальогу (спису всіх марок) Міхеля. Ст. Терлецький, який маючи у крамниці безліч „чуд“ та „раритетів“, не вирішив досі, що збирає (мабуть має охоту на славянські народи!), п. Серба, що імпонує завжди своїми масовими збірками й від усіх забирає польські марки в заміну за які хочете, п. Паньків, спеціяліст від Німеччини (коло 15 тис. марок!) і врешті секретар Т-ва п. Филипович, що має чудові збірки марок тих країн, у яких живуть українці, кожний новий набуток вітає з молодечим захопленням і не може вирішити, чи Югославію збирати, чи ні. До речі — комплетує теж філятелістичну бібліотеку, в якій має гідні уваги білі круки й люксусові видання.

Решта членів — нові, скоріше нарибок, як філятелісти, хоч напр. п. Свірський своєю збіркою України може вже сьогодні імпонувати. Крім нього інші ще не вирішили, що і як, вони щойно „вчаться“, слухають і не збирають, а „маґазинують“, що попаде під руку.

Архитвори в мініятурі.

Насолода в марках?

Якщо ставите таке питання, то ви не звернули хіба уваги на поштову марку. Пригляньтеся хочби до біжучої серії польських марок, а в крамниці з марками веліть собі показати найновішу Болгарію, Німеччину, Злуч. Держави, Мадярщину, Румунію. Тоді зрозумієте, що поштова марка — це не тільки найменший вартісний папір та платничий засіб („належитість переслати в поштових марках“), але й найменша у світі колірова репродукція мистецьких творів: цеж леґітимація і представник кожної держави у світі й держави навипередки дбають про те, щоб марка гідно репрезентувала їх культуру, осяги, позицію у світі. Часи, коли маркою була фотоґрафія числа — минули: мистець, друкарська техніка й папір роблять архитвори з теперішніх марок і можна сміло твердити, що у збірача їх поруч еґоїстичної охоти мати всі — чималу ролю грає змисл естетики. Хіба не цікаво, хочби щодень переглянути тисячі мистецьких малюночків, по яких перекочується життя всіми своїми проблемами — історії, краєі народознавства, соціяльних явищ, техніки, будівництва, спорту і т. д.?

Та є ще два моменти, що крім шляхотної емоції та насолоди промовляють за філятелією: це абсолютно корисна льоката гроша, що процентується високо, тому шкода кожної марки, яка йде на смітник чи лежить в актах, і друге — це добрий „контактовий“ зі світом. На сходинах Українського Філятелістичного Т-ва могли б вам про це багато сказати: у світі є мільони філятелістів, які шукають за звязками в далеких країнах, члени У. Ф. Т. листуються й обмінюються карточками та марками з лотишами, греками, болгарами, турками й інш., людьми всяких професій та становищ. Чи такий звязок — маловажна справа?

Трохи еґоїзму і матеріялізму.

Автім — перейдіться, достойний Читачу, Львовом і порахуйте крамниці, що живуть з філятелістичного аматорства інших. Десяток польських, добра сотка жидівських і дві українські „Левант“ при вул. Шайнохи ч. 2. (у п. Ямінського) і Громницький в Нар. Домі, Рутовського ч. 22. А українців-збирачів марок — тисячі і десятки тисяч золотих щороку вони платять зі своєї в чужу кишеню за марки.

Українське Філятелістичне Товариство має перед собою завдання: українську філятелію порядкувати, українських філятелістів гуртувати. Помагає їм багато місячник „Український Філятеліст“, що під редакцією невтомного д-ра Івана Турина виходить у Відні вже 15 літ! (Цікавим подаю адресу „У. Ф.“: Wien XVIII., Gersthoferstrasse 138/8). Щоб кожний з членів У. Ф. Т. через обмін з іншими збільшував свою збірку та її вартість, щоб відповідним звязком із закордоном входив у всесвітню сімю філятелістів і гідно репрезентував українське в ній імя, щоб врешті й торговельно-купецька царина філятелії мала місце для українських крамниць з марками і туди йшов з довірям, не лякаючись обману та підступу, філятеліст-українець студентик, який щойно починає збирати, чи заавансований вже філятелістичний „пес“, — про це саме дбає У. Ф. Т. у Львові.

*

Якщо збираєте поштові марки чи тільки маєте охоту збирати їх (може після цієї статті?) — ходіть Читачу в гурт. Гуртом можна багато більше здобути, з гурта можна багато скористати, в гурті можна багато зробити і для себе і для української філятелії та її місця у світі.

В год. 6. ввечорі у вівторок в Техн. Т-ві, Ґродзіцьких 2, чекають вас!

Анатоль Курдидик.

Обезпека від усього лиха.

Чим культурніша країна, тим більше в ній усяких обезпеченевих товариств. Бувають обезпечення від вогню, від влому, від стихійних нещасть, обезпечення на життя та ренти і такі інші. Є також обезпечення від випадків каліцтва. Є й особливі обезпечення, наприклад, артист обезпечується на випадок утрати голосу, артистка на випадок утрати краси і т. і. і т. д. В нас найбільш поширене, бо вже і примусове, обезпечення від пожежі. Та практична і оглядна людина мимохіть питає: Чому нема обезпечення, яке помогло б людині у всякій лихій пригоді? Чому нема обезпечення, наприклад, від наглої втрати праці, на випадок зубожіння? Є, правда, всякі форми обезпечень, що потрохи обезпечують і перед таким лихом, але вони його не вичерпують. Ще й получені з усякими трудносцами і важкими формальностями. Людина може знайти зараз найкращу обезпеку від усього лиха. В ощадности. Це обезпека ґенеральна і найбільш життєва. Хто щадить раціонально свій гріш у своєму рідному банку, той у всяку пору, коли йому трапилося чи тільки загрожує якесь лихо, вже користає з тієї обезпеки, бо рятує себе тими ощадностями. Подумаймо й обезпечуймо себе так розумно, в найширшому розумінні того слова! **(Ю.)**

Кілько вплатили на Позичку Протилетунської Оборони

ПООДИНОКІ НАЦІОНАЛЬНОСТИ У ЛЬВІВСЬКОМУ ВОЄВІДСТВІ?

Співробітник львівського відділу „Польської Агенції Телеграфічної" відбув розмову з воєвідським комісарем позички протилетунської оборони дир. Оттоном Гроссером про висліди субскрипції. Дир. Гроссер ствердив **великий успіх субскрипційної акції у львівському воєвідстві, в якому позичку замкнено сумою 24,066.124 золотих.** На цю суму склалося 21,400.320 зол. субскрибованих на облігації і 2,665.804 зол. на бони. На сам Львів припадає 16,579.606 золотих, на повіти 8,138.530 зол.

Дир. Гроссер подав крім цього таку статистику: **поляки субскрибували 71.7 відс. (зол. 17,229.124), жиди 24.95 відс. (зол. 5,996.360), українці 1.96 відс. (зол. 472.000), „старорусини" 0.56 відс. (зол. 133.640), і німці 0.8 відс: (зол. 235.000).**

Ця статистика — на нашу думку — недокладна, особливо, коли вона торкається українців. Подаючи суму 472.000 зол., як вплату українців дир. Гроссер взяв мабуть під увагу тільки ті вплати, що перейшли через українські банки. Зате не зарахував на конто українців тих сум, які вплинули від установ загального характеру, як повітові і громадські ради, ріжні уряди, школи, цехи і т. д. Можна напевно рахувати, що в сумі, яку дир. Гроссер зарахував на польське громадянство є добра третина українських вплат.

—o—

Вигляди праці для нашої молоді.

Одно з найбільших нещасть сучасного суспільно-економічного життя — це безробіття. Воно позбавляє людину можливости прожитку, деморалізує її і часто пхає до злочину або самогубства. Це винищує багато сильного, здорового і працездатного елементу, велика кількість молоді марнується. Чиж можемо глядіти на це байдуже, чи не знайдеться якась рада, щоб бодай частинно зменшити це нещастя? Для нас дорога кожна українська одиниця.

Застановімся, чи справді сучасні нам умовини дають так мало виглядів на працю. **Нема сумніву, що назагал добрий кваліфікований фахівець і солідний працівник не є безробітний.** А проте скільки то рук голодних праці! І скільки запотребування фахівців! Щораз більше поглиблення всіх галузей знання вимагає щораз більше кваліфікованих та виспеціялізованих фахівців, що через ґрунтовне знання в ділянці своєї праці піднесли б її на вищий щабель і ґарантували б її успіх. Одначе не кожна людина надається до виконування того самого фаху. Істнують великі ріжниці в замилуваннях, придатностях та у психофізичній будові одиниць. І тільки такий фахівець осягає успіх у життю, який є на своєму місці, зн. відповідає всім цим вимогам.

Щоб відповісти повним вимогам якогось фаху чи звання, треба в першій мірі прослідити свої замилування та здібности. Але це не кожний зуміє зробити. З розуміння конечности такої провірки повстають в поч. XX. ст. **психотехнічні поради**, що на підставі наукових дослідів та устійнених норм оцінюють фізичну і психічну придатність людини до якогось фаху, вбирають статистичні дані про ринок праці, інформації про фахові школи, їх підготову, умовини тощо. У нас повстала в 1933 р. **Українська Порадня для вибору звання при Головній Управі Рідної Школи у Львові** (вул. Оборони Львова 12), що виконує повищі завдання.— **Фаховий вишкіл треба переводити вже від вчасної молодости,** бо вимоги праці надто збагатилися, щоб їх знання можна осягнути за короткий час. Наслідком цього повстала нова шкільна реформа, що ввела в життя типи фахових шкіл ріжного ступня. Молодь уже в 12.—13. році життя мусить рішатись, який фах, чи пак який тип школи вона має вибрати. Нахили, замилування та придатність молоді в тому віці не все стійні, і мотиви вибору звання подиктовані часто хвилевими впливами, її тогочасними зацікавленнями, припадком, модою, традицією, амбіцією батьків і т. п. Часто грають тут ролю справи матеріяльного характеру. Люди шукають таких фахів, яких підготова вимагалаб якнайменшого вкладу гроша, або таких, що істнують у даній місцевості. Є ще мотиви, які не дозволяють молоді вибирати такий фах, що їй найбільше відповідав би (нпр. у нас є багато таких фахів, які недоступні для українців).

Багато таких причин складається на те, що молодь не знаходиться на своєму місці, не вибирає такого фаху і не займає такого становища в суспільности, яке їй найбільше відповідало б. Така людина марнує свої сили, не знаходить праці, а якщо її і має, то з неї невдоволена і праця її безуспішна.

Та всеж цьому можна до деякої міри зарадити. Молодь, що має в майбутньому займати якесь суспільне становище через виконування фахової праці, повинна пізнати в першій мірі свої зацікавлення, нахили та здібности і подумати заздалегідь про те, який тип школи їй найкраще відповідає. Тут багато може їй помогти Порадня, але для тих, що не мають змоги з неї скористати, провірити свої здібности й дістати відповідну пораду, подамо деякі інформації про наші фахові школи, до яких можна ходити.

Наше населення у великій більшості хліборобське. Щоб піднести культуру сільського господарства і цим поліпшити життя нашого селянства, до цього треба відповідного вишколу. Такий вишкіл вищого ступня можна осягнути **в Державному Рільничому Лицею з українською мовою навчання** (для абсольвентів середніх шкіл) у Черниці, п. Пісочна. Предмети навчання в цьому лицею обіймають всі ділянки сільського господарства. Крім теоретичних предметів відбуваються практичні заняття на власному фільварку школи, що має 150 г. землі. Наука в лицею триває 3 роки. Абсольвент цієї школи може самостійно вести власне сільське господарство або працювати в господарських установах як хліборобський інструктор та вчити на курсах і в школах хліборобського типу. Можна теж продовжувати студії у високих школах (аґрономії). Шкільна оплата в лицею 85 зол. піврічно, удержання в інтернаті 35 зол. місячно, вписове 10 зол., вступний іспит (з польської мови, хемії або біольогії до вибору) 5 зол, психотехнічні досліди 2 зол.

Для молоді, що не має змоги покінчити середньої школи, істнують наші рільничі школи нижчого ступня. Це 1) **хлопяча господарсько-садівнича школа Т-ва „Просвіта" в Милованні**, п. Стриґанці. Наука в тій школі триває 1 рік. Приймають хлопців від 15—24 року, що покінчили вселюдну школу. Початок 20. січня. Подання в справі принняття до школи вносити до 1. грудня. Оплати: вписове 10 зол., за науку 3 зол. місячно, за приміщення, опал і світло 4 зол. місячно. Ученики харчуються в кооперативній харчівні, яку самі ведуть, що коштує їх 18 зол. місячно. 2) **Господарська школа нижчого ступня для дівчат у Шибалині**, п. Бережани. Наука в ній триває 2 роки і починається 20. січня. Приймають дівчат від 16—24 року, що покінчили вселюдну школу. Подання в справі принняття до школи вносити до 20. січня. Оплати (одноразово): вписове 5 зол., лікарська опіка 5 зол., прогульковий фонд 5 зол., плата за науку 8 зол. місячно.

Коли йде про збут сільських товарів або інших, чи про ведення торговельного підприємства або працю в кооперації, то тут дуже вказане покінчити торговельний вишкіл. Такий вишкіл можна осягнути у **приватному коедукаційному кооперативному лицею**, що його веде Ревізійний Союз Українських Кооператив у Львові, вул. Технічна 1. Там приймають учнів з покінченою середньою школою від 16—20 року. Вступний іспит з української, польської та німецької мови, з фахових ґімназій теж з математики. Оплати: за вступний іспит 15 зол., за науку 30 зол. місячно. Лицей дає право старатися за працю в кооперативних підприємствах та вступ до вищих шкіл.

Купецька ґімназія (коедукаційна) Р. Ш. істнує у Львові, вул. Куркова 14. і в Станиславові, вул. Перацького 82. Крім загально-освітніх предметів основою навчання в цих ґімназіях є наука про купно і продажу, товарознавство, господарська ґеографія, наука про організацію торговельного підприємства і т. і. Четвертий рік науки в цій ґімназії присвячений спеціялізації: кооперативній, торговельній, банковій або адміністраційній. Учні відбувають обовязкові практики в господарсько-кооперативних підприємствах. Умовини принять такі: VI. кл. коед. школа, 13—17 років життя, вступний іспит з української і польської мови, рахунків і природи. Оплати: вступний іспит 6 зол., вписове 10 зол., за науку 25 зол. місячно. Незаможні, зате пильні можуть дістати знижку. При куп. ґімназії у Львові є ще **школа адміністраційно-торговельної підготови** (1 рік). Однорічний торговельний курс веде ще у Львові дир. Коренець (Мохнацького 12).

У Яворові крім **однорічної торг. школи,** до **якої приймають після скінчення 6 кляс вселюдної школи, є ще 1-річна школа торг. підготови II. ступня** при тамошній ґімназії Р. Ш.

Наші дівчата повинні користати з таких фахових шкіл, як: **приватна жіноча кравецька ґімназія СС. Василіянок у Львові**, вул. Длугоша 17., (оплата за науку 22 зол. місячно, за інтернат — обовязковий — 50 зол. місячно) і **кравецько-білизнярська школа кооп. „Труд" у Львові, Ринок 39.**, (наука в ній триває 3 роки). Покінчення цієї школи дає титул кравецької челядниці. Оплата за науку 20 зол. місячно. Ця школа веде теж 1-річний **курс куховарства й домашнього господарства та 3 місячні курси крою.**

З огляду на вимагані кваліфікації до ведення захоронок, дошкіль та садків — дуже корисно є **покінчити семинарію для виховниць дошкіль**, яку ведуть СС. Василіянки у Львові, вул. Потоцького 95. Наука триває 4 роки. Оплата за науку 22 зол. місячно, оплата за інтернат 60 зол. місячно.

Істнує дуже багато не-українських шкіл, в яких завважуємо великий брак нашої молоді, та які для нас булиб дуже вказані, нпр. хемічні школи (у Варшаві, Радомі, Катовицях, Лодзі і т. д.), ґіґієнічні (у Кракові, Познані, Варшаві), технічні, ткацькі й ін. — Інформації у всіх цих справах подає Українська Порадня щоденно від год. 9—13. у Львові вул. Оборони Львова ч. 12.

Ліда Мет.

Літературна сторінка.

Новий том поезії Евгена Маланюка.

„ПЕРСТЕНЬ ПОЛІКРАТА", лiроепіка. Видання Української Книгоспілки, Львів, сторінок 100.

Коли брати на увагу всі книжки, то поезії появляються в нас може і більше, ніж в інших народів, зате як і в інших, якість стоїть далеко поза кількістю. Такий передовий поет, як Маланюк, мусів чекати кілька років на видавця нової збірки. „Перстень Полікрата містить поезії, що написані вже 12 і 14 років тому. Коли прирівняти цю збірку до попередніх Маланюкових, то вона, так мовити, у більше клясичному тоні; немає в ній так багато гострих вигуків, різких, часто аж неприємних образів і „диких" почувань. Але як і в раніших, їх головний мотив це піднесений патріотичний настрій — дивна сполука меляхнолії, історичних споминів і досить незясованої туги за майбутнім, що запозичає зразки із давньої давнини, неясні, перемішані: невідомо, чи в тузі за державним ладом чи... анархією.

Маланюк прегарно володіє формою і цей його технічний хист часто дозволяє йому обмежитися грою образів і фраз, не захоплюючи глибше почувань. Справжній клясик бачить ясно ідею вірша і цій ідеї підпорядкована кожна строфа аж до останнього рядка. Підзаголовок збірки Маланюка — „лiроепіка" — можна б уважати за характеристичну рису того напрямку у модерній поезії, представники якого найохотніше замазують межі між поодинокими жанрами літератури. Вони ані не описують зовнішнього світа, ані не передають точно всіх почувань. Така поезія перевантажена водночас абстрактними поняттями, замість реальних предметів, ніби то ядерна у сильних висловах, збита від кількости коротких слів в одному рядку, а в цілому розлита у мрячних символах. Возьмімо для прикладу такі два сонети: (без заголовку).

I.

Ми не зійшли ще з кону епопеї,
Ще крилимо в майбутнє гострий зір
Ось загуде наш думний день, як вир,
І ми ще раз спалахнемо для Неї.
А тут, де злидні, каліч і плебеї,
Нещадна ніч лежить на крижах гір.
Лиш в зимнім небі сяє, як докір,
Діямантове дубльве Кассіяпеї.
Історія — прокляттям чорних чар —
Спочила тут, як мумія (чи мощі?)
Корчма та жид, ясир та яничар,
Та звироднілі родичі татар...
Лиш в мертвій тиші цвинтарної прощі
Гірський потік камінну путь полоще.

II.

Стомились бути полем бою, полем,
Що байдуже приймає щедру кров.
Коритися сей нарід був здоров,
Молив віки, як ми тепер ось молим.
А він все пухне, той всесвітній Голем—
Мертвеччино матерії, маро!
Та вдарить день і загуде Дніпро
І хрестом своїм ми ідола розколем.
Сховавши зір і світла біжучи,
Щезатиме слизьке, гниле, подвійне
У димну тьму, що хаос кричить.
Майбутнє ж знов різьбитимуть мечі
При смолоскипах, що запалять війни
В сей чорний час. Отсе тепер. Вночі.

Читач може догадуватися, що тут іде про наше відношення до майбутности нашого народу. Коли так, то не легко буде уявити собі історію цього народу, як прокляття чорних чар(?!), що заважило на ній і зробило з неї мумію, чи мощі. Останніх два рядки рефлексії про цвинтарну площу з гірським потоком, можуть мати відношення до чого завгодно, тільки не до минулого, або сьогочасного якогось народу.

Що таке „дубльве Кассіяпеї", що сяє як докір — не знаємо. У третьому сонеті, поет уживає термінів: слизьке, гниле і подвійне, мабуть у чисто німецькому розумінні, яке через додаток „дас" — стає іменником і має в нас значіння слизі, гнилі і подвійности. Що значить „народ був здоров коритися?" Звідки Голем, Дніпро, мертвеччина матерії, димна тьма, що кричить хаосом? Усе це не має навіть підмету — мабуть „ми", від якого повинен би починатися увесь сонет. А вже останні два рядки, що говорять про майбутнє кінчаються словами „тепер" і замазують усе, не то символами, не то звичайною фразою.

При оцінці поета не слід вибирати його найслабші вірші, а найкращі. Гарних найде читач у тій збірці стільки, що вони не розчарують його, коли він поцікавиться збіркою, чи то з огляду на самого автора, чи на стан нашої сучасної поезії. Але чим більший поет, тим менше йому вибачають, згадуючи вже його попередні осяги. Ніхто з нас шануючи Маланюка, як талановитого поета, не зможе вибачити йому претенсійно - публіцистичних строф у такому тоні:

І от — звучить органом ураган:
Наполеона змінює Бетговен,
Щоб в нервах (!) дириґентської руки
Тримать музику епохально-гулку(!)
Життійні (!) споживаючи (!) роки
В прозорій тиші празького провулку.

Маланюк залюбки уживає архаїзмів таких, як „древній" або „плоть", „виспренніх" (?) словах а при цьому зовсім непотрібно таки досить російських і польських слів, не відчуваючи, що вони чужі, як наприклад: рок (призначення), ввись (уверх), двісті літ н а з а д, ковили (тирса), роковане (призначене), канати (линви), ґлечер (льодовик), шерег (ряд, низка, черга), несмертельність, нурт, пароль, верни (в значінні вернися) вируючий (!). Є теж і граматичні помилки напр. стерігли (стерегли), подоріж (подорож), вдералася (зам. вдиралася), жреці (зам. жерці) і неможливі ліценції „простір в(!) привидах", або „гір в(!) срібних.

...Затінить красу й
Стиґматами.

Заввага на початку книжки, що автор застерігає собі особливості правопису — поганий приклад для всіх, які вважають, що кожний може писати по-свому; писати „се" замість „це" сьогодні нічим незиправдана примха, а писати раз „кіммерійській", і „балтийська — це не правопис, а його брак.

м. р.

Незвичайний поет серед звичайного життя.

Відомий французький критик і повістяр Леон Доде видав недавно книжку перекладену вже й на польську мову п. з. „Траґічне життя Віктора Гюґо".*) Є це повістевий життєпис з численними критичними заввагами про вдачу поета, його буденне життя і творчість. Здавалось би на перший погляд, що життя Віктора Гюґо не мало рис трагедії, яка вражала усіх. Він мав велику рідню, дуже скоро зажив небувалої слави, прожив до пізньої старости у здоровлі і дочекався ще перед смертю повного признання, як поет, малощо і не провідник народу.

Леон Доде із питомою собі брутальністю аналізує передовсім родинне життя національного французького поета. Він починає від першого конфлікту молодого Віктора Гюґо зі славним критиком Сент-Бевом, що відбив йому його молоду жінку. Гюґо не мав ніколи певности щодо повної вірности своєї дружини, тому що вона вміла зупинитися на пів правді, а це мучило його найбільше. Цікаво, що він не розійшовся з нею, а пробував потішити себе знайомістю з акторкою Юлією Друе, що доречі таксамо, як і його жінка не розсталася з ним до смерти. Друе стала повірницею його усіх літературних задумів і пристосувала ціле своє легке життя до тяжкої праці переписниці його рукописів і дорадниці у невідрадних хвилинах.

„Віктор Гюґо — пише Доде — мав високо розвинений родинний змисл. Він був уродженим батьком, дідом, братом, сином і чоловіком. Кожна із тих струн тремтіла в ньому; вони сотворювали справжній концерт, гармонійну цілість зєднали йому заг. славу, якій перечить його особисте життя і позаподружня пристрасть до Юлії Друе. Спочатку він був для цієї Юлії любком, потім товаришем, врешті чоловіком, інколи усім цим нараз. Він зумів накінець вести її у своє життя: її признали спочатку його діти, пізніше сама жінка Аделя, врешті по році 1870 післявоєнне паризьке громадянство. При тому всьому він умів сховати для себе все відкриту фірточку для пригод: для захопленої дами з товаритва, для приголомшеної міщаночки, для послугачки у готелику, для покоївки — поширюючи межі своєї уяви за вимогами свого невтомного темпераменту".

Л. Доде вибирає з життєпису поета всі ті моменти, в яких Гюґо з незвичайною чи то фізичною, чи духовою силою умів добувати з найзвичайніших своїх буденних переживань — доступних усім смертникам, великі прориви захоплення, бунту і безмежного привязання до фізичних сторінок життя. При цьому гострий критик Доде, — сам нащадок Віктора Гюґо, — не поминає нагоди, щоб показати, як найбільший поет Франції віруючи у свій геній часто ставав наївний і смішний, коли пробував здійматися на педестал великого провідника нації нарівні з Наполеоном, або на становище фільософа, що хоче відродити людство новими ідеями про духове відродження. Доде не може йому дарувати саме як великому поетові, що він так легко ішов на леп лестощів пересічних людей і такий жадний був почестей звязаних із суспільною карієрою. Після державного перевороту 2. грудня 1851 року Віктор Гюґо у 49 році життя, кидається у вир суспільної боротьби, а коли бачить, що справа республіки, в яку вірив, програна, утікає з Парижа на вигнання. В 10-ліття вигнання на острові Джерзі і в Ґернессі це доба, коли наймогутніше проявився ґеніяльний хист слова Віктора Гюґо. Там перед його очима виринали наперемінy картини нещасливої смерти його доньки Леопольдини, що потонула в Сені, зрада його друга Сент-Бева, сцени державного перевороту і революції, його перші пориви до Юлії Друе і все це у супроводі дикої музики моря, що стало його могутньою творчою спонукою. „Така людина, як Гюґо це феномен, своїм хистом, мріями, реакціями на них та їх наслідками... Безмежне море ввело його в транс, струснуло ним, доводило його до судорогів, з яких визволяла його поетична сила, хоч і не дала йому ключа, щоб їх зрозуміти. Гюґо — бич імперії і маляр Парижа, став тут Робінзоном повного моря".

У життєписі Доде дуже цікаво зазначені моменти, які прокидалася у Гюґо ідея деяких його творів, як він знайомі постаті перетворював на героїв своїх „Нуждарів" або „Робітників моря". „Звичаний погляд очей прокидав нераз у ньому любов, яка могла тривати 50 років. Предмети, що колись були власністю дорогих осіб, або покійників — пера, ножики або записники вводили його в стан контемпляції та зворушення, з якого він добував свої найшляхотніші акорди. Він повсякчас приглядався більше, ніж прислухався до стихій і явищ природи. Всякі потвори, без огляду на те якого роду, займали його думку і розбуджували дар змальовування їх, доводили його, як він казав, до глибокої постійности оглядання".

На думку Доде тільки Данте, а над ним Верґілій перевищають Гюґо у хисті перетворювати дійсні предмети на ідеї. Його життєпис поета не тільки має глибокі критичні поміченя, а прегарні чисто літературні сторінки.

*) Leon Daudet: Tragiczny żywot Wiktora Hugo. T-wo Wydawn. „Rój". Стор. 309.

Хто не купує річно бодай 10 книжок для власної потреби — той не заслуговує на назву інтеліґента.

Сторінка без політики.

Роковини актора „Гуґенотів“.

75 років тому у травні 1864. року, помер відомий композитор, Джакомо Маєрбер, автор „Гуґенотів“, „Африканки“ і „Роберта Діявола“. Він уродився в 1791. році в Берліні в жидівській родині і звався Яків Беер. Приятель родини Беерів Маєр дуже багатий і без дітей, узяв його до себе як сина, ще дитиною, записавши йому майно під умовою, що він носитиме два прізвища. Хлопчина спершу називався Маєр-Беер, а щойно пізніше зробив з цього одне. Перша його опера „Гуґеноти“ виставлена в Парижі в 1841. році мала величезний успіх. Маєрбер відразу став славним. Композитор Берліоз, що диригував орхестрою, так пише про премієру у своїх споминах: „Того враження, яке залишила сцена заклинання кинжалів, не тільки на публику, але і на виконавців попросту не можна описати. Видавалося, що ця страшна музика написана електричними флюїдами, якоюсь велитенською вольтовою батерією і що її супроводить буря, громи і блискавки. Мене самого обхопили такі сильні нервові дрижаки, що попросту у мене клацали зуби. Через такий мій стан треба було перервати виставу після одної сцени. Мені принесли пунч і свіжу сорочку. На сцені з футералів і гарф зробили щось у роді кабіни, де я міг передягнутися“.

Маєрбер жив у близьких дружніх взаєминах з іншими сучасними йому композиторами. Він мав дуже добру вдачу і не відчував ніколи зависти; умер у Парижі в 83. році, імовірно на сліпу кишку. У посмертних паперах композитора незакінчена опера „Юдита“, яку він писав для славної співачки Патті.

—o—

Міліонерка ошукує митних урядовців.

Ню-йорські аґенти митного уряду прийшли до дому відомої міліонерки Джеймс Аер і забрали в неї одяги та дорогоцінности вартости 30.000 долярів, за те, що вона, приїхавши з ними з Парижа не зголосила їх на митниці. Пані Аер належить до т. зв. місцевої аристократії і до комітету товариств „Доньки американської революції“ і „Союз кольоніяльних жінок“. Між її близькими приятелями є Ернест Сімпсон, перший чоловік теперішньої жінки віндзорського князя. Вона дістала недавно по свому чоловіці спадщину 9 міліонів долярів. Митові аґенти не хотіли сказати, звідки вони знають про перевезені панею Аер потайки речі. Той, що доніс про це дістане за законом нагороду яких 200.000 долярів, а служниця, що зрадила таємницю своєї пані 10.000. Міліонерку можуть засудити на міліон долярів, не рахуючи можливости вязниці. Недавно засудили на вязницю жінку члена нюйорського стейту паню Лявер за контрабанду і цей процес був великим скандалом.

Заповіт мексиканського грека.

У Мексику помер у 60. році життя грек Алькібяд Сирафіс, який записав свому рідному містові Атенам 4 міліярди драхм. Його батьки виемігрували до Мексика, коли він мав 10 років. Він починав свою життєву карієру в Америці від вуличного продавця, потім чистив черевики, мив у ресторані посуду, накінець став готелевим кельнером. Зібравши гроші, він купив собі ферму, де за якийсь час відкрив нафту. Так із скромного хлібороба він став міліярдером. Не маючи ніякої рідні, нежонатий, він записав усе своє майно на прикрасу свого рідного міста, колись славного, якого і ніколи не бачив.

Із срібного екрану.

Американська цензура вперше дозволила на пропаґандову фільму під заголовком „Чотириста міліонів“. Це фільма, яка показує геройську боротьбу китайців проти японців. В усій Америці вона має величезний успіх.

В Льондоні відкрили нове кіно п. з. „Париж“, де будуть іти фільми виключно французької продукції.

В паризьких кінах скасували заборону давати на чай білетерам, які показують гостям місця. В паризьких театрах кожний гість, якому білетерка (зовсім непотрібно) показує його місце мусить давати їй на чай. Кінові білетерки не були задоволені, що діставали процент від власників у своїй місячній платні, а тепер вони добились свого давнього привілею.

В Льондоні виставляють останню совітську „патріотичну“ фільму Айзенштайна п. з. „Олександер Невський“.

Відома співачка опери Метрополітен Ґрейс Мур не буде більше виступати в Голівуді, тому, що незадоволена своєю останньою фільмою „Серенада Бродвею“. Свою віллю в Голівуді вона продала Тиронові Паверові, який зробить з неї весільний дарунок Аннабеллі.

В Парижі приготовляють фільму на підставі славної повісти о. Прево „Манон Леско“, в головній ролі з Сімоною Сімон. Фільму роблять після великих успіхів песи зробленої на підставі відомого архитвору, знаного нашій публиці виключно з опери.

Два коміки розвелися. Грубий Гарді вперше виступив у фільмі без свого невідступного друга худощавого Льореля. На тему цього розводу кружляють ріжні чутки. Одні кажуть, що вони тільки пересварилися, інші, що вони знудилися своїй фірмі, яка рахується зі смаком публики. Відтак грубий Гарді взяв собі до спілки другого Гардія Лянгдона, але не зробив із нього свого приятеля, з яким увесь час грає, залишаючи йому тільки ролю на другому пляні. Тепер Гарді, як центральна фіґура у новій фільмі „Зиновія“ виконує усі свої штуки самостійно, і як критика стверджує, його гра ні трохи не слабша від тих пес, коли він виступав з Льорелем.

Звеличник поезії.

Цього місяця святкували в Парижі 300-ліття уродин великого драматурґа Расіна. Цими днями мешканці досить оживленої і широкої вулиці Ренн почули, як в 5-ій годині вранці, хтось відчинивши вікно, незвичайно голосно деклямує вірші. Коли розбуджені мешканці почули деклямацію одної траґедії Расіна і хоч як прохали його замовчати, він не давав їм спати. Розгнівані сусіди покликали комісаря поліції, який підійшовши до помешкання деклятора, казав йому замовчати. Аматор поезії деклямував далі і не хотів навіть відчинити дверей. Поліція мусіла виломити двері у першій кімнаті, другій і третій. За третіми дверми сидів голий чоловік, обкрутившися плащем із віконної завіси, з моноклем. Побачивши поліційних аґентів він кричав: „Як далі? Ну, деклямуйте далі!“ Виявилося, що це один із тих, що читали багато статтей з нагоди роковин Расіна, а звичайний божевільний, що уявляє себе великим актором.

Кольорові телефони.

У Злучених Державах, люди, що замовляють собі телефон можуть вибрати собі сам апарат і ручку до слухальця довільного кольору і матеріялу. Кольор достосовують до стін, а матеріял часто до меблів. Телефон може бути з дерева, зі сталі, бронзи, слоневої кости, срібла, золота чи перламутри (перлової маси). Їх ціна вагається між 10 долярами і 300, не кажучи, очевидячки, про міліонерів, які можуть казати собі його виложити самоцвітами.

—o—

Королівські жести.

Ще 20 чи 30 років тому в державній бразилійській опері був звичай замість оплескувати співачку, робити більше ніж королівський жест, а саме: найбільші чепуруни міста приходили до театру з білими голубами, яким обвязували шиї ріжнокольоровими стяжками, а до тих стяжок привязували похвальні поеми. У кульмінаційній точці успіху співачки — голуби перелітали зі салі на сцену і окружали співачку, якби авреолею.

У стейті Люзіяна твердять, що один з плянтаторів Карло Дуранде справив своїм двом донькам таке весілля, якого не мала ніодна цісарівна. Він спровадив з Китаю окремий корабель з павуками, щоб виткали павутиння, яке завісили на кількакільометровій алеї між пальмами, що довгою кольоною вели до дому власника. З Каліфорнії він замовив кількасот фунтів штучної позолітки і сріблистого волосся, яким перетикали той штучний бальдахим. Дві тисячі запрошених гостей переходило цією дорогою, що виглядала вся, наче казкова печера з „1001 ночі“.

Гумор.

БАТЬКО ПРОФЕСОР.

Шестилітній Ромцьо вбігає до кімнати свого батька професора, що потонув у паперах.

— Чого так кричиш? Бачиш, що я працюю.

— Тату, я зїв шпильку.

— То візьми собі ще одну і дай мені спокій.

МАЙБУТНІЙ ПРОМИСЛОВЕЦЬ.

— Мамцю, чи то правда, що я твій скарб?

— Так синцю.

— То пожич мені 2 золоті на рахунок цього скарбу.

ЗРОЗУМІЛА.

Прийшли гості. Мама кличе 12-літню донечку: „Ірцю представся!“ Ірця входить.

— Я панна Ірця.

Коли гості відійшли, мама каже: — Ірцю не можна говорити „панна“, це негарно.

На другий раз при інших гостях Ірця представляється:

— Я Ірця, але не панна.

ПРИЯТЕЛЬСЬКИЙ РАХУНОК.

— Прийди до нас завтра на обід.

— Добре, але під одною умовою: позич мені 5 золотих.

— Що має спільного візита з позичкою?

— Я як джентельмен мушу купити твоїй жінці квіти, коли приходжу на візиту.

Заява Чемберлена у справі турецько-англійської умови.

ЛЬОНДОН, 12. 5. ПАТ. Підчас сьогоднішнього засідання в палаті громад Чемберлен заявив, що консультації ведені від деякого часу англійським урядом і турецьким довели до ствердження тотожности поглядів. Оба уряди заключать зі собою в найближчому часі остаточну умову, яка обовязуватиме довший час і матиме на меті взаємне запевнення народньої безпеки. ВИЖИДАЮЧИ НА ДЕФІНІТИВНЕ ЗАКЛЮЧЕННЯ ТІЄЇ УМОВИ, ОБА УРЯДИ ЗАЯВЛЯЮТЬ, ЩО НА ВИПАДОК АҐРЕСІЇ, ЯКА МОГЛА Б СПРОВОКУВАТИ ВІЙНУ В СЕРЕДЗЕМНОМОРСЬКОМУ ТЕРЕНІ, ВОНИ ГОТОВІ ДО ДІЙСНОЇ СПІВПРАЦІ І ДАДУТЬ СОБІ ПО ЗМОЗІ ВЗАЇМНО ВСЯКУ ДОПОМОГУ. Ця декларація не скерована проти ніякого народу, та має тільки запевнити Англії і Туреччині взаємну допомогу, на випадок як би зайшла потреба. Оба уряди признають, що низку справ слід точно зясувати і в тому напрямку ведуть досліди. ОБА УРЯДИ ВВАЖАЮТЬ КОНЕЧНОЮ СПРАВОЮ УСТІЙНИТИ БЕЗПЕКУ НА БАЛКАНІ ТА ЩОБ ЯКНАЙШВИДШЕ ОСЯГНУТИ ТУ ЦІЛЬ, ВЕСТИМУТЬ ВЗАЄМНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ. ДОГОВІР ПРО ЯКИЙ МОВА, НЕ СТАВИТЬ ПЕРЕШКОД НІ ОДНОМУ, НІ ДРУГОМУ УРЯДОВІ ЗАКЛЮЧИТИ УМОВУ З ІНШИМИ ДЕРЖАВАМИ В ІНТЕРЕСІ ЗАГАЛЬНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ МИРУ.

Декларація премієра Чемберлена викликала щире вдоволення у всіх ґрупах палати громад. Після тієї декларації, яку слід вважати справжнім союзом, скеирмованим проти Німеччини чи пак Італії, англійський премієр виїхав до Чікерс на свій щотижневий вікенд.

Новий налет японських бомбовиків на Чункін.

ЧУНКІН, 12. 5. ПАТ. 21 японських бомбовиків виконали сьогодні новий (третій із черги) налет на Чункін, теперішню столицю Чанкайшека. Не зважаючи на акцію китайських мисливських літаків, японські бомбовики перелетіли кілька разів понад містом і скинули велику скількість бомб. Розміри жертв у людях покищо невідомі. Багато домів знищених від бомб і пожежі. Китайці подають, що 3 японські бомбовики зістрілено.

ЛИТОВСЬКИЙ МІНІСТР ВИХАВ ДО БЕРЛІНА.

КОВНО, ПАТ. Мін. Лозорайтіс, якому віддано опіку над справами, що вяжуться з німецько-литовською умовою з 22. березня пр., виїхав учора до Берліна, щоб узяти участь у німецько-литовських господарських переговорах.

ГЕН. РАШТІКІС ВЕРНУВСЯ ДО КОВНА.

КОВНО, 12. 5. Сьогодні рано вернувся до Ковна начальний вожд литовської армії ген. Раштікіс. Президент Сметона прийняв його на авдієнції.

Німецька преса атакує Туреччину.

БЕРЛІН. Коментуючи сьогоднішню заяву премієра Чемберлена в палаті громад, кореспонденція „Дойтчер Дінст" пише й таке: „Слід запитати, чого тепер сподіються відповідальні мужі турецької політики, віддалюючися від устійнених і певних засад невтральности і приступаючи до англійської політики, про яку всі мусять знати, що вона дбає тільки про власні інтереси та не дбає про жертви, що їх можуть зазнати інші народи. Чи думаєте, що робите добре — пише „Дойтче Дінст" — відступаючи від політичних концепцій Кемаля Ататірка та коли в Туреччині робите вазаля Великої Британії. Як Англія, так теж і Туреччина повинні памятати, що Німеччина й Італія є не лиш нерозлучні товариші бою, але і творять непереможну силу.

ПОЛЬСЬКО - АМЕРИКАНСЬКІ ГОСПОДАРСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ ПОЧАЛИСЯ.

НЮ ЙОРК, ПАТ. З Вашінгтону повідомляють, що почалися вже вступні польсько-американські розмови торговельної умови. В урядових колах заявляють, що торговельні неґоціяції в теперішній ситуації мають велике значіння.

Протипольські виступи на Шлеську.

КАТОВИЦІ, ПАТ подає на підставі вісток з опольського Шлеська, що там прийшло до нових протипольських виступів. У Старій Всі к. Рацібожа поляків не допускали на майське богослуження до костела. Притому прийшло до побоїв. Найгірше вийшли ті, які добилися таки до костела. Після богослуження вони мусіли протискатися крізь юрбу німців. Кількох поляків, між ними диригента польського співочого товариства дошкульно побили. Диригент зломив собі руку. В Рацібожу невідомі люди вибили вікна в польському банку.

З Берліна повідомляють про нову хвилю виселення поляків із Німеччини. Між ін. з повіту штумського виселили цілу родину Лямберта Ґазінського, Романа Ґавронського та Йосипа Левицького. Ґазінському веліли до 24 годин покинути Німеччину.

РУМУНСЬКИЙ МІНІСТР НА АВДІЄНЦІЇ В МУСОЛІНІЯ.

РИМ, ПАТ. Мусоліні прийняв на авдієнції у Венецькій палаті румунського міністра фінансів Константінеску. Перед розмовою з Мусолінієм Константінеску говорив із міністром Чяном.

ЛІКВІДАЦІЯ ЧЕСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА НАРОДНЬОЇ ОБОРОНИ.

ПРАГА, ПАТ. Премієр уряду протекторату Чехії та Моравії ген. Еліяш, якому президент Гаха доручив лідвідацію міністерства народньої оборони, технічне переведення праці, звязаної з ліквідацією доручив ген. Нетикові.

Югославянська реґентська пара на авдієнції в папи.

ВАТИКАН, ПАТ. Святіший Отець прийняв сьогодні на авдієнції в малій престольній салі югославянського реґента кн. Павла та його дружину кн. Ольгу. Папа XII відбув із югославянськими гостями довгу щиру розмову, відтак удекорував кн. Павла великою стяжкою ордену „Золотої остроги". Після авдієнції югославянська пара зложила візиту кардиналові державному секретареві.

КОРОЛІВСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ ПУСТИВСЯ В ДАЛЬШУ ДОРОГУ.

ЛЬОНДОН, РАЙТЕР. Кореспондент тієї агенції на чердаку корабля, який везе англійську королівську пару, повідомив, що в год. 11.45 корабель, стриманий сильною мрякою, пустився в дальшу дорогу в правильною скорістю. Атмосферичні умовини помітно поправилися. Мряка поволі уступає.

Скандинавські держави дадуть Німеччині одночасну відповідь.

ОСЛЬО, ПАТ. Норвезький міністр закордонних справ Кот заявив у своїй декларації, що він її зложив сьогодні представникам преси, що скандинавські держави дадуть на німецькі пропозиції заключити пакт неаґресії одночасну відповідь у черговому тижні

ЩО КОШТЮТЬ СВІТОВІ ЗБРОЄННЯ?

БАЗЕЛЬ, ПАТ. У банку міжнародніх виплат закінчено обчислення щодо загальних коштів світових зброєнь. Обчислення виявили, що місячно на світове зброєння видають держави поверх 1 міліярд долярів.

Британська торговельна місія в Атенах.

АТЕНИ, 12. 5. ПАТ. Сюди прибула сьогодні англійська торговельна місія під проводом Лейт Росса, яка перебувала досі в Букарешті, в якому сфіналізувала англійсько-румунську господарську умову, що її вчора підписано. Тепер британська делеґація переводить переговори з представниками грецького уряду.

ПОЖЕЖА ІТАЛІЙСЬКОЇ ФАБРИКИ ҐАЗОВИХ МАСОК.

РИМ, ПАТ. Пожежа знищила фабрику протигазових масок. Шкоди було приблизно 5 міліонів лірів. Багато робітників було ранених підчас ратункової акції.

ПОЗИЧКИ НА ЗБРОЄННЯ.

ПАРИЖ, ПАТ. Французький міністр скарбу Рейно виголосив у радіо промову, в якій закликав французів до субскрипції позички 1939 р., яка почнеться в понеділок.

ТАЛЛІН, ПАТ. Естонський уряд еміґував пятьпроцентову внутрішню позичку на дозброєння армії у висоті 7 міліонів корон. Позичку покрили банки за один день.

АМЕРИКА ПРО ОКУПАЦІЮ ОСТРОВУ КУЛЯН.

ВАШИНҐТОН, ПАТ. У звязку з окупацією японцями міжнародньої концесії острову Кулян, американський державний департамент оголосив комунікат, в якому стверджує, що Злучені Держави зацікавлені справою тієї концепції і будуть слідкувати за розвитком подій із пильною увагою.

АВДІЄНЦІЯ ВОЄВОДИ БІЛИКА В ПРЕЗИДЕНТА.

ВАРШАВА, ПАТ. Сьогодні, 12. 5. президент держави прийняв д-ра Альфреда Білика, львівського воєводу на авдієнції.

ВИСЛІД ГРОМАДСЬКИХ ВИБОРІВ У ЗБОРІВЩИНІ.

В днях 10 і 11 травня відбулися вибори до громадських рад у місцевостях Оліїв та Зборів. В Олієві на 20 радних вибрано 15 поляків, 4 українців та 1 русина. У Зборові на 20 радних вибрано 14 поляків, 3 українців і 1 русина. (ПАТ).

Шиpiть та читайте наш часопис!

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Вівторок, 14. травня 1889.

КОЛЬОНІЗАЦІЙНИЙ ПРОЄКТ О. НАУМОВИЧА

О. Наумович помістив у „Русскомъ Вѣстнику“ статтю, в якій радить спрямувати еміграцію галицьких селян, а саме підкарпатських лемків, що „вигибають з голоду“ замість до Америки до південних губерній Росії. О. Наумович писав: „Коли 1000.000 галичан вимандрує, їх ґрунти зараз закуплять сусіди і здобудуть значніші простори для своїх господарств, а еміґранти дістануть капітал на купно землі в Росії.“ „Русскій Вѣстникъ“ додав до тієї статті замітку, що вже давно минув той час, коли Росія бажала стягати до себе таких чи інших кольоністів, вона тепер має досить власних сил і не потребує шукати помочі деінде. Дотого-ж о. Наумович повинен знати, що селяни з осередніх та південних губерній виходять тисячами на схід шукаючи кусня землі щоб вижививити свою рідню.

НЕБЕЗПЕЧНИЙ СИМПТОМ.

Страйк гірників і робітників у Вестфалії викликав великий переполох не тільки в самій Німеччині але й у сусідніх державах. Це дуже небезпечний і зловіщий симптом, який заповідає страшну боротьбу роботи проти капіталу, якщо суспільні відносини не будуть завчасу якось управильнені і доля робітників поліпшена. Страйкарі у Вестфалії не домагаються нічого надзвичайного. Вони домагаються управильнення роботи, підвишки платні на 1[illegible]% і кращої вентиляції копалень в інтересі їх особистої безпеки і здоровля.

САМОУПРАВНІ ВИБОРИ.

З ВИБОРЧОГО ФРОНТУ В ПЕРЕМИШЛІ.

Від кількох тижнів місто Перемишль живе під знаком виборів до міської ради, що мають відбутися 21. травня ц. р. Вже від трьох тижнів на мурах і парканах у всіх закутинах міста розліплені ріжного роду виборчі афіші, котрі, залежно від партійної чи ґрупової приналежности їх авторів накликують громадян міста виконати 21. ц. м. свій громадянський обовязок. Одні товстими черенками кличуть до урни під гаслом: „Пшемисль ест і мусі биць народовим“, другі під гаслом „боротьби проти соціяльного визиску“, треті під гаслом „ґандльово-ґосподарчим“ (жиди) і т. д. Кожна партія чи ґрупа старається доказати, що тільки вона едина покликана господарити громадським добром, що вона едина буде якслід боронити прав громадян Перемишля та їх гідно у міській раді заступати.

Всі ці партії-ґрупи, хоча взаїмно себе поборюють, на своїх сходинах-вічах стараються просто заперечити істнування в Перемишлі українців, чи — як вони кажуть — русинів, які становлять поверх 20% населення міста Перемишля та які хіба теж мають право мати своїх заступників у міській раді. Тимчасом той, хто хоч трохи знає національний склад населення Перемишля, прочитавши оголошення про розписання виборів, у яких поданий склад усіх виборчих комісій, почавши від головної та скінчивши на обводових, мусить поставити собі питання: „А деж українці? Чому нема ніодного українця в тих усіх комісіях?“ Непокликання українців, хочаб одного „на лікарство“, до виборчих комісій говорить само за себе. Цікаве тут ще одно явище: У виборчих комісіях українське населення Перемишля не має своїх представників, але на деяких афішах хтось умів помістити підписи наших чолових громадян навіть без їх відома.

Не зважаючи на те, що українське населення міста не має своїх заступників у виборчих комісіях, та що деякі ґрупи розсівали якийсь час вістки, що українці взагалі не беруть участи у виборах до міської ради, українське населення Перемишля, чи це комусь подобається, чи ні, у виборах таки бере участь і ставить своїх кандидатів.

В кілька днів по розписанні виборів до міської ради створився в Перемишлі Український Національний Обєднаний Виборчий Комітет, у склад якого ввійшли представники всіх національно думаючих уґрупувань, що діють на перемиському ґрунті. На першому засіданні цього Комітету рішено взяти участь у виборах та у всіх десятьох округах, на які Перемишль поділений, поставити свої українські листи кандидатів, що дня 2. травня і зроблено.

В неділю 30. квітня вполудне у великій салі Народнього Дому відбулося перше передвиборче віче, в якому взяли участь маси українського населення міста Перемишля. Віче відкрив д-р Хробак Миколя, голова Українського Обєднаного Виборчого Комітету, короткою промовою та попросив до президії голов українських окр. виб. комітетів і на секретаря п. В. Кубрака. Виборчу ординацію до міських рад пояснив докладно м-р В. Савчак. Після реферату промовляли: д-р Волод. Загайкевич, м-р Н. Коберський, дир. О. Сенечко і ще раз д-р М. Хробак. Вкінці на внесок дир. О. Сенечка зібрані ухвалили резолюції з протестом проти поминення українських представників у виборчих комісіях та з зазивом до всіх українських виборців масово взяти участь у виборах і віддати свої голоси на кандидатів української національної обєднаної листи.

Як по інших містах, так і в Перемишлі поминено поважну кількість українських громадян міста Перемишля у списах виборців. Між іншими не був вписаний у списи виборців також одинокий в останній каденції міської ради наш радний д-р В. Загайкевич, що вже поверх трицять років живе в Перемишлі. А дня 8. травня на год. 8.30 головна виборча комісія скликала поверх 600 українських виборців, які підписали українські листи кандидатів, для провірки їх власноручних підписів. Сам факт, що таку масу виборців скликано на одну годину, дуже пророчистий і говорить багато сам за себе. К—к.

СТРИЙ.

Хоч українці у Стрию творять більше як третину всього населення в місті, проте при виборах до міської ради 7. ц. м. вибрали, як ми вже подавали, всього двох своїх представників (д-ра Сеґена і В. Ільницького). Тут треба замітити, що виб. комісія уневажнила три зголошені листи, а інші наші кандидати перепали кількома голосами.

ЕРІХ КЕРДІНҐ.

Сліпа.

Вона була струнка й мала дуже молоде личко. Від її батька, що запросив був мене раз на вечерю, я довідався, що вона мала двадцять-пять років. Її бліде лице нагадувало мені когось і я думав і думав про те, де я його бачив... Вона була сліпа...

Мене огортало дивне почування, коли молода дівчина спрямовувала на мене порожні очі, що гляділи пусто кудись у далечінь, як тільки говорила або слухала. І мені тоді здавалося, що вона не сліпа, але навпаки, що вона бачить більше і краще, як ми.

Та вона справді осліпла. Одного дня, коли ми вже краще познайомились, вона оповіла мені, як це сталося. Шептала і дивилася перед себе кудись у мрячну далечінь.

— Незабаром буде вже вісім років по тій пригоді. Так, тоді я мала вісімнацять років. І сталося... Одна маленька куля забрала мені не життя, але світло моїх очей..

Милим рухом поправила волосся, що мичком впало над брову правого ока. Я побачив близну, що була досить велика.

Вона кивнула легко головою і говорила майже шепотом:

— Ми жили тоді недалеко міста. Я була тільки з батьком, бо моя мати давно померла. Та ще був у нас старий слуга і наймити, як воно звичайно буває у невеличкому дворі. Роботи в нас не було багато.

„Мій батько мусів часто виїздити в ділових справах і так було саме в тому часі, про що вам хочу говорити. Він лишив мене цілком спокійну з слугою та усім персоналом — бо і що ж могло мені справді статися? Нікому і на думку не приходила яканебудь небезпека. Тільки, коли я йшла в місто, щоб дещо закупити, або до когось ішла в гості, я зустрічала нераз чоловіка, якого дивний погляд викликував у мене тривогу. Але ж я не знала саме — чому?.. Та одного разу збудилось у моїй душі підозріння, бо я помітила, що він чатував на мене, та переходив мені дорогу. Тоді я йому добре приглянулася, поскільки це було можливе в короткій зустрічі затямити собі чуже обличчя. І я справді перестрашилася, як глянула йому в лице. Він був ще молодий, але знищений, опухлий з виразом брутальности, яка мене заморозила. Я пробувала уступитися йому з дороги — алеж у такім малім містечку... Він усе стояв передімною. Говорили, що він пияниця та має ще в спілці якогось іншого драбуґу.

„Одного дня, коли в хаті не було батька, бо був у дорозі, працювала я коло грядок у нашому городі. Нараз я побачила з острахом того самого чоловіка, як він прокрадався поза тином та слідив мене бистрим оком. Коли ж він помітив, що я його побачила, пішов собі, посвистуючи, далі та вдавав, що він тільки ненароком сюди забрив.

„Минуло так кілька днів і він уже не показувався. Я почала думати, що все, що досі було, такий собі звичайний випадок і більш нічого. Тому і не говорила про те нікому, взагалі не згадувала ані одним словом. Тай навіщо? На жаль — запізно прийшло каяття. Якжеж нерозумно я тоді поступила.

Прийшла одна ніч, якої не забуду ніколи в житті. Це було саме напередодні повороту мого батька. Була лиха негода на дворі, падали дощі і сильно гриміло. Наш дім це була стара, мала палатка. Далеко позаду находилась у ньому дівоча кімната, а в невеличкій прибудівці мешкав наш слуга. Моя кімнатка була нагорі спереду, таке собі піддашшя.

„Тямлю все, наче б воно було вчора. Я спала вже кілька годин і нараз чомусь прокинулася. Мене збудив якийсь шум, наче дивна, нерозгадана осторога. Але коли я піднеслась, я почула тільки шум вітру і плюскіт дощу, що бив об дах. Та скоро я зрозуміла, що в домі таки хтось є, що тут не мав чого шукати. Молода, недосвідчена, якою я ще тоді була, я вискочила з ліжка, підбігла до дверей та їх відхилила. Засвітила електричне світло і воно мене нагло осліпило. І — я побачила його, як він на кілька кроків передімною підіймав ноги на останній ступінь сходів, що вели до моеї кімнати. Так, це був той злий дух — я його зараз пізнала. За ним я побачила якусь другу тінь, що виринала з глибини. Не знаю, коли я опинилася у своїй кімнаті. Але це йшло скоро, як блискавка. Я замкнула двері. Хтось намагався їх відчинити, але воно не йшло. Дрижучи, я стояла серед кімнати, поражена страхом і не могла ані рушитись, ані крикнути. Раптом я почула, як хтось напер усією вагою тіла на двері і вони затріщали, бо були старі і спр[illegible] пішіли цілком.

„Я зрозуміла, що зараз омлію, як не зроблю чогось що повинна б. І я глянула у вікно, але [illegible] кинулась до нього, відчинила крило, але на моє нещастя слуга замкнув перед бурею віконниці і я їх ніяк не могла відчинити, бо гаки були геть поржавілі.

„У моїй голові блиснула нова думка. Я підбігла до столика, де лежав мій пістолет. Так, він був там, але мене напав новий страх. Кілька днів раніше я вправлялась стріляти і я за-

КОМАРНО.

До міської ради в Комарні вибрано на основі компромісової листи 4-ох радних українців, 8-ох поляків і 4-ох жидів.

НЕ ЗОЛОЧІВ, А ЗАБОЛОТІВ.

У вчорашньому (108.) числі „Діла" подано, що в Золочеві вийшло до міської ради 8 українців, 6 поляків і жидів, замість 5 українців, 6 поляків і 5 жидів, і то не в Золочеві, а в Заболотові.

НА АВДІЄНЦІЇ У СВ. ОТЦЯ.

У вівторок 9. ц. м. приняв Св. Отець на приватній авдієнції о. Ігумена Климентія Шептицького й о. ректора д-ра Й. Сліпого.

—o—

НОВИНКИ

14 ТРАВЕНЬ

НЕДІЛЯ

Ст. ст. 1. травня 1939.
6. Неділя. Про Сліпородженого Єремії.
Лат. 5. Нед. по Вел. Боніфатія
Сонце: схід — 3.40, захід — 19.01.
Місяць: схід — 1.59, захід — 14.31.

Завтра: 15. травня. Понеділок.
Ст. ст. 2. травня 1939.
† Бориса і Гліба.
Лат. Софії і 3 дочок.
Сонце: схід — 3.38, захід — 19.03.
Місяць: схід — 2.22, захід — 15.37.
Післязавтра: 16. травня. Вівторок.
Ст. ст. 3. травня 1939.
† Теодосія печ.
Лат. Івана непом.
Сонце: схід — 3.37, захід — 19.04.
Місяць: схід — 2.47, захід — 16.44.

—o—

— Вже появився у мистецькому виконанні **портрет Їх Ексц. Митрополита Шептицького.** Дохід призначений на будову церкви у Прилбичах — родинному селі Митрополита. Розмір 40×70 цм. Можна набути у всіх книгарнях. Замовляти у В-ві „Рідна Книжка", Львів вул. Тетмайєрська 3. Ціна портрету разом з пересилкою 2.25 зол. — Комітет будови церкви у Прилбичах. 988 2—10

ла, що в пістолеті залишилась тільки однаєдина куля. А там за дверми стояло двох мужчин, які з цілої сили напирали. Я мала тільки одну-однісіньку кулю! Тоді я зрозуміла, що для мене залишився тільки один вихід — куля! Тільки смерть могла мене перед ними урятувати. Я успокоїлася. Але коли мені з грудей вирвався голос, все збунтувалося в моїй душі проти загибелі — і я з усієї сили крикнула: рятуйте!

„Можна було гадати, що мій крик повинен був їх прогнати — чи не так? Але нараз наперли на себе два дужі тіла і гримнули собою об двері. Двері затріщали і подались. — — — Тоді я піднесла вгору мій малий пістолет, притулила до правого виска й потиснула...

„Вона замовкла, а по хвилині казала шепотом далі:

— Той стріл був актом моєї розпуки — але він був непотрібний! Бо важке тіло, що гепнуло собою об двері, це був той злодій, що його заскочив наш слуга і саме задавив. Слуга, що ще не спав, почув мій розпучливий крик, а що в нього ще був і його приятель, то тим обидвох пяних опришків перемогти. О, коли б я була заждала бодай одну хвилиночку!..

І знову мовчала... А відтак підвела мертві очі і кінчила свою бесіду:

— Тим одиним вистрілом я перетяла собі очний нерв... Я довго лежала, поки видужала. І як бачите, живу ще й нині... Тільки погасло на віки світло в моїх очах...

„А коли я йшов незабаром, облитий ясним сяйвом дня, коли гладів на ясний той світ на людей і на дерева і на все барвисте життя — я знав, що десь там під одною ніжною усмішкою криється важкий, глибокий біль...

Переклав М. М. М.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Бо війна війною...

Горизонт европейської політики, або як хто волить: Політичний горизонт Европи закутався в чорні хмари. Кожної хвилини може з тих хмар свиснути огнений батіг і неперезати найбільш підтоптану часть світа. А тоді потрясе грохіт основами землі, держав та народів, повалить неодну будівлю, лишить агарища та руїни на неоднім місці.

Ясна річ, що під таким захмареним небом не може бути мови про спокій душі, а тим більше про спокій язика. Люди хвилюються і балакають, говорять, кажуть, мовлять на всі лади і застави про одно: про війну.

Люди, що не знали, де лежить Португалія і як називається столиця Норвегії, стали спецами европейської географії. Сиплять назвами островів, містечок, побереж, заливів, проливів і т. п. каналів — як з рукава.

— Пане! Отранто замкнуло вступ до Адрійського Моря. Італійці на випадок війни мають, прошу вас, Пантелярію, Додеканез, в Еспанії Майорку...

— Так-так. Але ви не рахуєте Ґібральтару, Мінорки, Танжеру, Мальти, а крім цього Корфу...

А в іншім гуртку:

— Прошу вас, возьмім, наприклад: Словаччину. Чи ви уявляєте собі, яке кольосальне стратеґічне значіння може мати такий Турчанський Свети Мартін?! А Злін?!...

— Очевидно. Але беручи під увагу самостійну Словаччину...

— Пане мій. Ви хіба не слідкуєте за голосами мадярської преси. Зрештою і з останньої промови Телекія в Пешті можна неодно вичути. Самостійність не буде перешкодою. Корона св. Стефана не зречеться так легко вилусканої перли. Тріянон так швидко не повториться.

В гуртку бувших командантів роїв б. командант чети трактує справу фахово.

— Лінія Мажіно потребує найвище кілька дивізій. Те саме лінія Зіґфріда. В гру входить Швайцарія з одної сторони, Голяндія з другої. Коли б німці кинули, кажім, на Шаффгавзен три-чотири корпуси від сторони Штайну на Швайцарію, а від сторони Везеля на Голяндію, то тоді може витворитися ситуація така, що треба буде праве і ліве крило загнути, щоби фронтальним протинаступом вбити клин у напрямі на Карльсруге...

Ідуть балачки, снуються міркування всіх народів, станів і полів, а воно — ясна річ — не успокоює.

Ідея залізних харчевих запасів охоплює чим раз більше людей і каже їм таскати до своїх жилищ, що не побачать, до гашеного вугля включно. Вчора стрінув я знайомого з наплечником як гора.

— Ов! Так швидко на прогульку?!

— Добра прогулька! — відповів сумно. — Военна підготова.

— Щож такого несете?

— А от кілька кіля свічок, два мотки шпаґату, три кіля вугля до залізка, цвяхи, нитки, голки...

— А з харчів нічого?

— Е, це вже маю дома.

— Слухайте... — спитав згодом. — Скажіть, чи буде війна?

— Напевно.

— Що ви не кажете!?

— Як два а два... Тільки, бачите, одно неясне: коли, де і з ким!

— Маєте рацію. І поплівся з наплечником у свояси.

Галактіон Чіпка.

— **Товариство допомоги вдовам і сиротам** по священиках „Доля" повідомляє, що свячене, яке не відбулося з незалежних від нього причин в дні 7. V. 1939 р. відбудеться дня 13. (субота) травня 1939 р. в год. 7. вечором у жовтній салі Народнього Дому при вул. Рутовського 22. — Управа. —2

— Українська Порадня Матерей при вул. Ходоровського 15, подає до відома, що щіплення проти віспи відбуватиметься від дня 15. V. щодня крім неділь і гр.-кат. свят від год. 10—11. —2

— Не треба доказів, що найкраща забезпека родини це власний дім. Як до нього дійти поінформує безплатно Кооп. Банк Міщанський Союз Кредитовий, Львів, Руська 3. Тел. 215-16. Пишіть зараз! Не забудьте адреси!

— **Пригадуємо,** що дня 16. травня ц. р. год. 18. відбудуться сходини членів Т-ва Молода Громада. Просимо всіх львівських членів обовязково явитися. — **Рада Т-ва Молода Громада.**

— Святочне засідання наукової колеґії, присвячене вшанованню 125. роковин народження Т. Шевченка, відбудеться в понеділок 15. ц. м. в год. 7-ій вечором у помешканні Українського Наукового Інституту у Варшаві при вул. Служевській ч. 7. На засіданні проф. П. Зайцев виголосить реферат п. н. „Творчий процес у Шевченка".

— **XXIX. Загальні Збори** Українського Протиалькогольного Товариства „Відродження" у Львові відбудуться 27. травня ц. р. в год. 10 в домівці Т-ва „Відродження" у Львові при вул. Чарнецького ч. 26. Якщо б не було достаточного числа членів в означеній порі, збори відбудуться пів години пізніше, без огляду на число приявних. Пригадуємо, що від 23. до 30. травня ц. р. обовязують 50% знижки за залізничі білети до Львова на імпрезу „Травень у Львові". Знижкові білети можна буде купити в кожній залізничій касі. — **Головна Рада Т-ва „Відродження".**

— **Прогулька до печер у Страдчі** к. Янова, що її уладжує філія Т-ва „Пласт" у Львові, перенесена з неділі 14 ц. м. на четвер 18. ц. м.

— **Шевченківські марки в СССР.** Віденський „Український Філятеліст" повідомляє, що головне почтове управління в СССР видає у травні ц. р. серію Шевченківських марок у 3 вартостях з приводу 125-ліття уродин поета. Марки будуть у почтовому обороті вже в найближчих днях. Вони двобарвні і мають таку вартість: 1) 15 копійок — сіро-чорна — з портретом Шевченка в його молодих роках, 2) 30 копійок — червоно-чорна — з останнім портретом Шевченка, 3) 60 копійок — зелено-сіра — з памятником Шевченка у Харкові.

— **Перегляд і показ української аматорської кінематографії.** Виконуючи одно із своїх статутових завдань, а саме: „причинюватися до творення і поширювання українського фільмового мистецтва", новооснована українська фільмова кооператива „ДОБРО І КРАСА" уладжує перегляд дотеперішніх осягів нашої аматорської кінематографії. З тою метою кооп. „ДОБРО І КРАСА" звернулася до всіх українських кіносвітливців, яких маємо вже кільканадцять, із зазивом зголосити свою участь у перегляді аматорських фільм. Зголошені до перегляду фільми повинні бути добре технічно виконані, поправно змонтовані і по змозі мати технічні написи. Речинець надіслання фільми до перегляду кооператива подасть пізніше листовно кожному зголошеному учасникові. Кооператива ручить за добре збереження і зворот фільми, однак не відповідає за фільму в часі поштової пересилки. Надіслані фільми перегляне окрема оціночна комісія. Вибрані комісією найкращі

фільми чи фрагменти фільми кожного кіносвітливця будуть прилюдно висвітлені на окремому показі української аматорської кінематографії.

— **Вийшов на волю.** — В четвер 11 ц. м. вийшов на волю інж. Евген Спольський по 1 і пів місячнім побуті у слідчім арешті у Львові.

— **Без ближчих пояснень.** Львівська читальня ім. Качковського уладила в неділю 7. ц. м. свячене для членів у домівці при вул. Жовківській, на яке запросила для посвячення „снідів" православного пароха зі Львова о. Григорія Бочка. Цей факт, що товариство, яке має хіба 99% членів греко-католиків, запрошує на таке свято православного священника, хоч має під боком пароха греко-католика, говорить сам за себе і його варто би знати й ревним опікунам наших москвофілів, львівським „католіцко-народовим"...

— **За приналежність до ОУН.** Перед окружним судом у Львові почався в пятницю 12. ц. м. процес проти Петра Козяра та Івана Савки з бобрецького повіту, яких прокуратор притягнув до відповідальности за злочин державної зради зі ст. 97 §. кк. (за приналежність до ОУН.). Підсудних боронить проф. д-р В. Старосольський.

— **Смерть двох жінок від грому.** В четвер 11. ц. м. вечором перейшла над Львовом буря з громами і дощем. Підчас цієї бурі верталися з поля до дому 70-літня Юстина Білевич з донькою сусідки 17-л. Катериною Міхальською в Сокільниках к. Львова. По дорозі обі жінки хотіли сховатися під фірою перед дощем, але саме тоді вдарив грім та убив обі жінки.

— **Львівська хроніка.** З крамниці з блаватними товарами „Текстіль-Уніон" у пасажі Фелерів ч. 5. невідомі злодії вкрали минулої ночі товарів вартости 2.100 зол. — 32-літня Юстина Букачевська (вул. Йосафата 11) намагалася скінчити самогубством і тому зажила більшу кількість порошків „когутиків". У непритомному стані відвезли її до шпиталю.

— **Стріли до пачкаря.** Польська преса повідомляє, що в ночі з 9. на 10. ц. м. польська прикордонна сторожа на прикордоннім відтинку Шклярки—Тшельське пов. Новий Томишль доглянула човен, що намагав ся перекрастися нелегально крізь німецький кордон. Не звважаючи на трикратні поклики човен не вернувся і тоді сторожа віддала стріл з осторогою. Одначе і це не помогло. Тоді прикордонна сторожа обстріляла човен. Провідник убитий, одна особа ранена. Виявилося, що провідник був пачкарем, який намагався перевезти нелегально до німецького кордону гурт осіб німецької національности.

— **Краєва хроніка.** У Красичах пов. Перемишль невідомі вбивники вбили столяра Михайла Коваля. Поліція шукає за вбивниками. — У Вікотах пов. Самбір пожежа знищила господарські будинки Я. Бушка і його сусіда. Підчас пожежі важко попеклася 60-літня старушка, яку відвезли до шпиталю в Самборі.

— **Кістяк зперед сто літ.** Підчас земельних робіт при направі одної з вулиць у Ратиборі робітники викопали кістяк людини, якої череп був розбитий сокирою. Досліди виявили, що це кістяк особи, яку вбили перед сто л. Кістяк зберігся дотепер дуже добре завдяки спеціяльним кліматично-геольогічним умовинам.

— **Пожежа двох самоходів.** Між Пахами і Уйбановичами на Шлеську згорів на шосі автобус. Пожежа постала від короткої сполуки електричних проводів, від якої запалився збірник з бензиною. Шофер та його помічник важко попеклися. Подібний випадок трапився на шосі між Гляйвіцом і Ратибором, де під Марковичами впав на дерево самохід і розбився. Одночасно вибух збірник з бензиною і самохід почав горіти. 19-літній Шінке згинув у вогні, а важко раненого шофера Жедечка та його помічника відвезли до шпиталю.

— **До протижидівських заворушень** дійшло на днях у Братиславі, де виганяли жидів з публичних льокалів і парків. При цій нагоді багатьох жидів потурбували. Також поліція уладила облаву на жидів арештуючи тих зпоміж них, яких свого часу виселили зі Словаччини й які нелегально вернулися назад.

— **„Синдикат отруйників".** Поліційна влада стейту Філядельфії звернулася до федеральної поліції т. зв. „ґ-менів" у справі допомоги при ліквідації „синдикату отруйників", що має на совісти коло 200 жертв в останніх роках. Члени „синдикату" троїли масово свої жертви, щоб забрати для себе високі премії від обезпеченевих товариств. Члени ватаги оперували у Ню Джерсі і Пенсильвенії. Дотепер удалося поліції арештувати 24-ох членів ватаги, але провідники гуляють далі на волі.

— **10.000 шпигунів у Злучених Державах.** Департамент війни Злучених Держав розглядає тепер засоби боротьби зі шпигунством у Злучених Державах. Згідно з розпорядком згаданого департаменту коло 10.000 промислових підприємств, що мають значіння на випадок війни, дістане доручення створити власну службу безпеки, якій буде помагати тайна державна поліція. Крім того всі цивільні урядовці військової адміністрації мусять зложити відтиски своїх пальців. Подібний розпорядок видадуть для воєнної маринарки. Вкінці приватні фабрики літаків не зможуть приймати до праці ніяких чужинців. Ці засоби обережности вводить влада тому, що у Злучених Державах працює тепер до 10.000 тайних аґентів чужих держав.

— **Безпосередній лет до Австралії.** В найближчому часі В. Британія задумує створити нову летунську комунікацію між Австралією та Полудневою Африкою, бо теперішній шлях з Анґлії до Каїро—Індій—Сінґапуру—Австралії довгий на 25.000 кільометрів. Новий шлях довгий лише на 10.000 км., при чому буде йти через землю Аделяйди, 2.000 км. від полудневого бігуна.

— **Спека в СССР.** В Узбекістані і Таджікістані панує від кількох днів велика спека. Температура сягає до 32° тепла, тоді, як у північних частинах СССР панують морози і сніговії.

— **Страшний вибух у збіжевім елеваторі.** У великім збіжевім елеваторі в Шікаґо дійшло до страшного вибуху, що знищив зовсім елеватор. З під звалищ витягнули 8 трупів. Причина пожежі невідома. Одночасно пожежа поширилася на 4 сусідні елеватори і знищила коло 3 міліони бушлів пшениці. Матеріяльні втрати сягають до двох міліонів долярів. У катастрофі згинуло мабуть 20 осіб.

— **Дві катастрофи.** Недалеко Кляґенфурту в Каринтії дійшло до вибуху динаміту в каменоломах, підчас якого згинув один робітник, другий був важко ранений. — На дорозі б. Австрії і Моравії коло Знайма впав з насипу поїзд, що віз шкільні діти. В катастрофі було 5 дітей важко ранених, 15 легко ранених.

— **Пошесть красухи.** В Копенгазі вибухла пошесть красухи. Протягом двох днів занедужало 70 осіб.

— **Нова пристань на Каспійськім морі.** Пристань Ракуш на Каспійськім морі, що була центром транспорту нафти, засипав пісок. Тому совітська влада рішила збудувати нову пристань при гирлі ріки Урал до Каспійського моря, 10 км. від міста Гурієв. Кошти будови нової пристані обчислені на 5 міліонів рублів.

— **Згорів вантажний самохід.** З Гайфи до Баґдаду віз вантажний самохід партію робітників. По дорозі зударився з деревом і почав горіти. 40 робітників було ранених, між ними кількацять важко ранених.

— **Зударилися два рибацькі човни.** Недалеко побережжя Нової Анґлії зударилися два рибацькі човни. 11 рибаків затонуло. 9 вдалося виратувати.

З концертової салі.

СИМФОНІЧНИЙ КОНЦЕРТ ЖИДІВСЬКОГО АРТ.-ЛІТ. ТОВАРИСТВА.

Симфонічний концерт Жидівського Арт.-Літ. Т-ва, що відбувся 9. ц. м., заслугує на повне признання музикального Львова, зокрема всіх любителів симфонічної музики, яку у Львові чуємо чимраз рідше. Цей концерт був також повним запереченням закоріненого та часто у нас поширюваного погляду, що жидівська суспільність у нас не виявляє нахилу до ідеалістичних поривів та безінтересовного пожертвування на полі національно-культурних змагань. Уже сам той факт, що згуртовані в числі кількадесяти людей молоді музики та співаки у цих, таких важких часах знаходять час та охоту відбувати постійні проби під дириґентом (з фаху адвокатом, д-ром В. Альтманом), що доїздить з Перемишля, щоб вивести велику й нелегку програму хорово-симфонічну, свідчить якнайкраще про ідейність і любов музичної культури у піонірів цього діла.

На програму концерту складалися: Моцарта мало відома увертура до опери „Директор театральної песи", відтак твори жидівських композиторів Мендельзона „Шкотська (III.) симфонія", модерного К. Ратгавза сюїта „Уріель Акоста" у 4 частинах (писана частинно на жидівські танкові теми) і врешті Шуберта біблійна „Пісня перемоги Міріям" на сопранове сольо і мішаний хор з орхестрою. Виконання усіх творів програми було на всесім пристойній висоті і свідчило про музичні способности дириґента з одного та про солідну працю музикальних виконавців з другого боку.

Окреме признання належиться мішаному хорові Жидівського Товариства, невеликому своїм складом, який проте у трудній партії, особливож у кінцевій фузі, виявив добрі прикмети, як чисту інтонацію, прецизну ритміку і добру звучність (не зважаючи на перевагу орхестри) — та солістці п. Розі Рейсман, яка у партії Меріям виказала як драматичний сопран гарні голосові вальори й деяку культуру.

С. Л.

Спорт.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ.

Стрічі України з Гасмонеєю мають уже свою славу. Обі дружини грають завжди амбітно, завзято і вислід змагань непевний завжди до останньої хвилини. Традиційні давніші вислідн змінилися тепер дещо в користь України. Зважаючи, що обі дружини стоять на справді високому технічному рівні, можна теж сподіватися і гарної для ока гри.

Обі дружини гратимуть у своїх найкращих складах, при чому чорно-червоні виступлять у такому самому складі, як до стрийської Погоні. Початок змагань в год. 12-ій вполудне на грищі Погоні.

В год. 10.15 відбудеться передмеч резерв за мистецтво А-кляси Україна I Б — Гасмонея I Б.

СЯН — ЮНАК.

Сян виїздить у неділю до Дрогобича, де стрінеться у важних змаганнях з Юнаком. Сподіємося, що Сян виявить і в Дрогобичі завзяту й амбітну гру.

СТЕП — ЗОЖА.

Відплатні змагання за мистецтво Б-кляси між цими дружинами відбудуться в неділю 14. ц. м. в год. 9-ій рано на грищі Чорних.

ЗОРЯ — ҐРАНІТ.

Змагання за мистецтво Б-кляси Зоря — Ґраніт відбудуться в неділю 14-го травня в год. 10 рано на грищі Т. С. Л. на Левандівці.

Нові книжки й журнали.

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ. Місячник. Рік ... Ч. 3—4. Березень—квітень 1939. Відень. Зміст: ... Коцький: Коли пересовуються державні границі ... С. Ґела: Крилоська добродійна марка-наліпка. — ... Шрамченко: З історії західньо-української ... — Д-р І. Турин: Трагедія зза одної української ... — Нові марки. — Дрібні вісти. — Лист з краю. — Дарусовий фонд „У. Ф." — Оголошення.

ТЕАТРИ.

Великий театр.

Субота 13. 5. год. 8. „Суборетка" — прем.

Неділя 14. 5. год. 12. „Ягнятко і Змія", казка для дітей. — год. 8. „Суборетка".

Понеділок 15. 5. год. 8. „Оборона Ченстохови".

Вівторок 16. 5. год. 20. „Наше Місто".

Середа 17. 5. год. 20. „Суборетка".

Театр Різнородностей.

Від суботи 13. 5. до середи 17. 5. театр нечинний.

Український хор Дмитра Котка. 16. V. Львів. Саля кінотеатру „Атлянтік". Початок в год. 8.15 веч. Білети вже можна набути в „Народній Торговлі", Ринок 36.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ТУСТАНОВИЧІ:
13. V. Гетьман Полуботок
14. V. Невольник.
15. V. За молдавський престіл

БОРИСЛАВ:
16. V. Дай серцю волю.
17. V. Пісня Бескиду.

МРАЗНИЦЯ:
18. V. Мати Наймичка.
19. V. Гетьман Полуботок

СХІДНИЦЯ:
20. V. Дай серцю волю.
21. V. Невольник.
22. V. Мати Наймичка.
23. V. Пісня Бескиду.

Український Театр ім. Котляревського

РАДЕХІВ:
14. 5. Зоря над Почаєвом.

КІНА.

АМПІР: „Мудрагелька" (Міріям Гопкінс).

АПОЛЬО: „Шарлятан" (Борис Карлов).

АТЛЯНТИК: „Невидна суперниця".

БАЯКА: „Наступ на світанку", „Пан і Відин".

БАЛТИК: „Алярм на морі", „Золоті кіночки".

ВАНДА: „Павел і Гавел" та „Дівчина шукає любови".

ГРАЖИНА: „Долина гігантів".

ЕВРОПА: „Панна Ева".

КАСІНО: „Коханий" в гол. ролі Чарльз Боєр і Ірина Дан.

КОПЕРНИК: „Панни на відданні" (Діна Дарбін) і кольорова гротеска.

МАРУСЕНЬКА: „Веселий тура", „Життєві переживання прокуратора".

МЕТРО: „З любови: недостаточно" і „Замок таємниць".

МІРАЖ: „Люди за мрякою".

МУЗА: „Бравура".

ПАЛЯС: „Волоцюги" (Шенко й Товько).

ПАКС: „Лише ти" (Слезак Петрович).

ПАТРІЯ: „8 панів із Оксфорду" („Моя маленька").

РАЙ: „Гражина".

РІЯЛЬТО: „Вони дві та мужчина".

РОКСІ: „Тінь Шангаю" та додатки.

СВІТ: „Жінки над пропастю" і „Малий моряк".

СВЯТОВІД: „Рік 1914", „Веселка" Дісная.

СТИЛЕВЕ: „Вкрадене життя" та ревія.

ТОН: „Чорний опир", „Весела чвірка".

УТІХА: „Щаслива 13-ка" та ревія.

ХИМЕРА: „Студент із Праги".

ФОТОПЛЯСТІКОН
(пл. Марійська ч. 5)
„Серед індіян Південної Америки"

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

СУБОТА, 12. ТРАВНЯ 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Музика з пл., 11.30 Для новобранців, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Інформації, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей: Про ведмежий танок, 15.30 Сальонова орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Літературна хроніка, 16.35 Авдиція, 17.38 Форт. твори, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка, авд.: гутірка для молоді: Водні шляхи у Польщі, 19.15 Розр. концерт: орх., скрипка, пісні, саксофон, 19.40 Танки та пісні, орх., хор., 20.00 Природні та штучні рої, 20.20 Трансм. зі Швайцарії: Швайцарська народня музика, альт, тенор, гітара, хор, 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Розр. концерт, орх., пісеньки, гітари, гумор, 22.55 Інформ. авд., 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення програми.

НЕДІЛЯ, 14. ТРАВНЯ 1939.

7.20 Орхестра, 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хл. газетка, огляд ринків рільних продуктів, дута орх., 8.45 Подоров, Можливости побільшення вивозу молочних виробів, музика з пл., 9.15 (після богослуження) репортаж із тишівецької гути, 11.00 Концерт хорів молоді, 11.45 Культура праці, 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. поранок, 13.05 Червенські городи за українських князів, 13.15 Орхестра, пісеньки, саксофон; у перерві звук. репортаж із ширякового конгресу, 14.40 Трохи пісні трохи слова, відповіди на листи сільських дітей, 15.00 Наш тижневик, 16.30 Збірна спортова авд., 16.50 Легка музика з пл., 17.00 Діяльог Щепка і Тонька, пл., 19.30 Програма на завтра, 19.35 Орхестра, сопран, бас, 20.10 Спортові вістки, 20.15 Збірні спортові вістки, політ. огляд, веч. денник, звук. тижневик, 21.15 Лотиський европейський концерт (трансм. з Риги): хор, симф. орх., сопран, 22.10 Танк. музика у вик. орх., 22.58 Ширяковий комунікат, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення програми.

ПОНЕДІЛОК, 15. ТРАВНЯ 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Муз. з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Танк. музика з пл., 11.00 Для шкіл „Павлусь у звіринці", 11.25 Музика з пл., 11.30 Для новобранців, 11.57 Сигнал, 12.03 Полудн. авд., 13.00 Для купців і ремісників: Відповіди на актуальні питання, Торговля підчас мира та війни, 13.30 „Карлович" муз. авд. для гімназій, спів, скрипка, 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Спорт, 15.00 Театр Уяви для молоді: „Таємний Город" на осн. Бернета, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Біольогія, 16.35 Мецосопран, форт., 16.55 Викопалини в Біскупіні, 17.10 Брамс: Тріо а-дур на форт., скрипку, віол., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Про музикольогію, 18.20 Актуальність, 18.30 Підгалянська музика, 19.00 Воєнська авд., 19.30 Орх., рефрени, 20.00 Хліборобська гутірка, 20.15 Пісеньки, спів, форт., 21.00 Симф. орх., форт., 21.40 Літер. новинки, 22.00 Сучасна душа Польщі, 22.15 Будова нових шкіл у Львові, 22.30 Із сліжерового альбуму, 22.55 Огляд преси, 22.58 Ширяковий комунікат, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення програми.

ВІВТОРОК, 16. ТРАВНЯ 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Муз. з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Орхестра, 8.50 Ран. вістки, 11.00 Для шкіл: Відвідуємо молочарню, репортаж для старших дітей, 11.15 Раймонд Берд грає на саксофоні, пл., 11.30 Для новобранців, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Перша людська оселя у Ворохті (у господарстві Мочерняків), Народні пісні, сопр., форт., 14.30 Сімдесятьпять літ українського театру, виг. Т. Чорній, 14.45 Господарські вістки. 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра. 15.00 „Страшні пригоди Тофі", опов. для молоді. 15.15 Техн. скринька, 15.30 Орхестра, 16.00 Пополудн. денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Фін.-госп. актуалії, 16.30 Спів. рецітал Сергія Бенонія, бас, 16.50 Наші справи, гутірка. 17.00 Відгомони сили та слави, 17.05 Форт. твори, 17.25 Голландія, кольоніяльна держава, 17.35 З піснею по краю, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Програмова резерва, 18.15 Музика з пл., 18.30 Для робітників, 19.00 Присвята польської олімп. кадри, 19.20 Розр. концерт, орх., віол., сопр., форт., 20.0 Для села: Що це таке економ. округи, хосн. хвилина, 20.15 Розр. концерт, 20.35 Веч. денник, метеорольогічні вістки, спорт, програма на завтра. 21.00 „Сверщок за запічком" оп. Гольдмарка; у перерві коло год. 21.35 Оповідання про вірне кохання, новеля Шеенка 22.55 Інформ. авд., 22.58 Ширяковий комунікат, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

СУБОТА, 12. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 19.00 Військ. орх., хори, 20.15 Давні улюблені мельодії, БЕРОМІНСТЕР 19.00 Дзвони, 20.00 Нар. пісні, танки, 22.00 Танк. музика. БУДАПЕШТ 18.45 Нар. пісні, ВІДЕНЬ 17.30 Пісеньки, музика, 20.15 „Відень місто пісні" муз. авд., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Форт. дует і сол., 22.20 Форт., КЕЛЬН 19.30 Італ. популярні мельодії, ЛЯЙПЦІГ 21.00 Танк. музика, МІЛЯНО 20.35 Розр. музика, 21.00 Муз. комедія Ніно Рігентія, 22.00 Розр. музика. ПАРІ ПТТ 20.30 Симф. музика, 21.50 Хор. ПРАГА 20.00 Оперетові мельодії, 21.15 Розр. музика, вок. квартет, сол., 22.40 Легка музика, РАДІО ПАРІ 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика, РИМ 20.35 Розр. програма, 21.00 „Меса да Реквієм" Верді. СОФІЯ 18.00 Популярна музика, 19.30 Спів, 20.00 Скрипка, форт., 20.55, 21.45 Легка музика.

НЕДІЛЯ, 14. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 19.20 Веселі мельодії, 20.15 Веселий вечір, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 22.15 Циг. музика, ВІДЕНЬ 19.00 Весела нар. авд., 20.15 Танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Розр. музика, 18.00 Вес. сценки, 18.45 Фантастична симфонія, Берліоза, 20.15 „Дзвінок пустельника" ком. оп. Меллярта, 22.20 Концерт, ЛЯЙПЦІГ 20.15 „Паганіні" оп. Легара, МІЛЯНО 22.25 Пісеньки, розр. музика, МІНХЕН 20.30 „Троянда городу кохання" оп. Пфіцнера", РАДІО ПАРІ 20.30 Симф. концерт, САРБРІКЕН 20.15 „Німота лилика" оп. І. Штравса, СТОКГОЛЬМ 19.50 „Блакитна рапсодія" оп. Гершвіна.

ПОНЕДІЛОК, 15. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 19.45 Веч. гомін, БІЛГОРОД 18.15 Арфа, 2.00 Спів, 20.30 Форт., БУДАПЕШТ 18.45 Сальон. квінтет, 20.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 18.15 Пісеньки і танки давніх часів, 19.00 Тріо на форт., скр., саксофон д-моль Релінга, 19.50 українські вістки, 22.30 Легка і танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.30, 20.15, 21.00 Нар. мельодії, 22.20 Концерт на віол. і орх. Тартінія, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 20.30 „Тоска" оп. Пучінія, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 20.35 Розр. муз., 21.00 Форт., 22.20 Розр. програма, ПАРІ ПТТ 18.05 Пісні, 20.30 Опера, РАДІО ПАРІ 20.30 Концерт, РИМ 21.45 Симф. концерт, СОФІЯ 18.15 Популярна муз., 19.00 Хор, 20.55, 21.40 Легка музика, СТОКГОЛЬМ 20.40 „Продана наречена" оп. Сметани, ФЛЬОРЕНЦІЯ 21.00 „Ріголетто" оп. Верді.

ВІВТОРОК, 16. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 20.15 Танк. музика, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 20.30 Хор, БУДАПЕШТ 17.40 Орх., 19.25 Форт., 20.20 Концерт, 22.00 Танк. музика, ВІДЕНЬ 16.00 Скандинавська музика, 17.10 Розр. муз., 19.25 Українські вістки. 19.30 „Фальстаф" оп. Верді, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Квартет, 19.15 Настроєва муз. авд., 20.30 Індійська фантазія Бузоні на форт. і орх., КОПЕНГАГЕН 20.00 Данська нар. музика, інстр., спів, 22.30 Скр., МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 „Меса да Реквієм" Верді. ПАРІ ПТТ 18.05 Пісні, 18.30 Орх., РАДІО ПАРІ 18.15 Сонати, 22.15 Камер. музика, РИМ 22.20 Віол., СОФІЯ 18.00 Легка і танк. музика, 19.30 Популярна музика, 20.00 Смичк. квартет, 20.55 Рос. романси, 21.45 Легка і танк. музика.

Біржа.

Львів, 12. травня 1939.

ГРОШІ

Бельги бельг. 90·50—90·72, Доляри америк. 5·30·00—5·32·50, Доляри канад. — 5·26·50—5·29·00, Фльор. гол. 283·00—286·52, Франки франц. 14·06—14·09, Франки шв. 118·75—119·75, Фунти анґл. 24·83—24·95, Ґульд. данц. 99·75—100·25, Кор. данські 110·85—111·48, Корони норв. 124·65—125·3?, Корони шведські 127·80—128·62, Ліри іт. 17·00—17·60, Марки фінляндські 10·70—11·00, Марки нім. срібні 80·50.

Акції.

Банк Польський 113·00, Цукор 37·00—36·50, Вугіль 36·25—32·50, Ліпоп 88·00—87·50, Модженів 10·50—10·00, Островець 79·50—77·75, Стараховичі 55·50—53·00, Живецькі 63·50—63·00, Габербуш 65·50.

Папери.

4 і пів внутрішня 60·50, 3 інвестиційна 1 ем. 79·00, серія 00·00—00·00, 2 ем. 80·00 серія 00·00—00·00, 5 конверсійна 60·00, 5 козійова 00·00—62·0, 4 прем. дол. 39·34, 4 консолідаційна 62·50—61·50.

Тенденція дещо слабша.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Львів, 12. травня.

Пшениця черв. однощільна	21.25	21.50
Пшениця черв. збірана	20.25	20.50
Пшениця біла однощільна	21.25	21.50
Пшениця біла збірана	20.25	20.50
Ячмінь на млинo	14.75	15.00
Ячмінь паст. І.	16.75	17.00
Ячмінь паст. ІІ.	16.25	16.50
Гречка на млино 100%	22.00	22.50
Гречка паст.	18.50	20.50
Кукурудза краєва черв.	18.00	20.50
Мука пшен. разова 95%	26.00	27.00
Висівки пшен. середні	10.25	11.00
Крупи греч. 50% половинок	36.50	37.00
Фасоля біла натур. рафована	36.00	37.00
Фасоля біла ручно вибирана	39.00	40.00
Фасоля біла „смальцівка"	45.00	46.00
Фасоля біла „цукрівка" раф.	38.00	39.00
Фасоля б. „цукрівка" р. виб.	41.00	42.00
Фасоля б. „корона" р. виб.	63.00	65.00
Фасоля біла „яськ" р. виб.	54.00	55.00
Сім'я сопашн.	38.00	38.50
Конюшина ч. с. без груб. кап.	75.00	85.00
Конюш. ч. без кап. о ч. 97%	100.00	105.00
Конюшина біла сира	210.00	270.00
Конюш. б. безкап. о ч. 97%	300.00	310.00

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 12. травня 1939

1 кг. масла десер. бльок без опак.	2.85
1 кг. масла бочк. в опак.	2.90
1 л. молока	зол. 0.17—0.18
1 кг. яєць	зол. 0.95

Тенденція на масло знижкова; на молоко та яйця здержана.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

ОГОЛОШЕННЯ!

Звертаємося останній раз до Вп. Панів із вазивом заплатити довг в „Самопомочі“, який Ви затягнули студіюючи в Познані. Інакше підемо на судову дорогу.

Рік пожички		зол.
1932	Сенишин Евген	[illegible]
1932	Бережанський Василь	[illegible]
1932	Гонушевський Мирон	[illegible]
1932	Курилюк Володимир	[illegible]
1933	Крижанівський Петро	[illegible]
1933	Крижанівський Андрій	[illegible]
1933	Куницький Модест	[illegible]
1933	Герус Ярослав	[illegible]
1933	Когій Лев	[illegible]
1933	Полуфанко Роман	[illegible]
1933	Хаджай Надія	[illegible]
1934	Рибачек Богдан	[illegible]
1934	Дідич Василь	[illegible]
1934	Домарацький Ярослав	[illegible]
1934	Гнідан Володимир	[illegible]
1935	Зарицький Ярема	[illegible]
1935	Оробець Володимир	[illegible]
1935	Макаруха Осип	[illegible]
1935	Кисілевський Степан	[illegible]
1935	Тимочко Осип	[illegible]
1935/6	Станько Мирослав	[illegible]
1935/6	Макарівський Василь	[illegible]

Гроші присилати на адресу: [illegible] Роздільський, Познань 8. Graniczna 1, m. 1.

Познань, 10. V. 1939.

За Виділ „Самопомочі“:
Головатий Мих., голова. Роздільський [illegible], секретар.

1014 1-1

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО“.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. [illegible]

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo“, Lwów, Rynek [illegible]
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок [illegible]